

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Rynku Pracy

**Wspieranie przez urzędy pracy
rozwoju zasobów ludzkich
środkami Funduszu Pracy**

Dane statystyczne 2013 – 2017

Warszawa, 2018 rok

Opracowano
w Wydziale Kształcenia Ustawicznego
Departamentu Rynku Pracy

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej, Warszawa 2018

Wydawca:

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej

Departament Rynku Pracy

ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa

Łamanie i druk: ZWP MRPiPS

W publikacji zaprezentowano wyniki działalności powiatowych urzędów pracy w latach 2013 – 2017 (a w niektórych przypadkach także od 2008 r.) w zakresie organizowania szkoleń, staży i innych form wsparcia podnoszenia kwalifikacji oraz wdrażania Krajowego Funduszu Szkoleniowego. Obliczeń dokonano na podstawie Sprawozdania MRPiPS-01 *O rynku pracy*; głównie Załącznika 4 i 6 oraz MRPiPS-02 *O przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy*.

Publikacja jest adresowana do osób i instytucji zainteresowanych działaniami publicznych służb zatrudnienia w zakresie wspierania podnoszenia kwalifikacji.

SPIS TREŚCI

1. REGULACJE PRAWNE .....
2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE
I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH .....
3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH FINANSOWANYCH PRZEZ URZĘDY
PRACY.....
4. STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH .....
5. UDZIAŁ OSÓB PRZESZKOLONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW
URZĘDÓW PRACY.....
6. KIERUNKI I SKUTECZNOŚĆ ZATRUDNIENIA PO SZKOLENIU .....
7. INSTYTUCJE SZKOLENOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA
BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY....
8. UCZESTNICTWO W STAŻACH I PRZYGOTOWANIU ZAWODOWYM
DOROSŁYCH .....
9. AKTYWIZACJA OSÓB W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY .....
10. UCZESTNICTWO W STUDIACH PODYPLOMOWYCH, EGZAMINACH,
WYKORZYSTANIE POŻYCZEK SZKOLENIOWYCH .....
11. WYKORZYSTANIE KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO.....

1. REGULACJE PRAWNE

USŁUGI SZKOLENIOWE

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje klienta do potrzeb pracodawców, oferując tzw. podstawowe usługi szkoleniowe:

- skierowanie na szkolenie w formie kursowej,
- skierowanie na szkolenie z wykorzystaniem bonu szkoleniowego,
- skierowanie na szkolenie na podstawie trójstronnej umowy szkoleniowej,
- finansowanie studiów podyplomowych,
- udzielanie pożyczek na sfinansowanie kosztów szkolenia,
- finansowanie kosztów egzaminów lub uzyskania licencji.

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 40-43 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2014 r. *w sprawie szczegółowych warunków realizacji oraz trybu i sposobów prowadzenia usług rynku pracy* (Dz. U., poz. 667).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Sfinansowanie ze środków Funduszu Pracy szkoleń, w tym z wykorzystaniem bonu szkoleniowego lub w ramach trójstronnej umowy szkoleniowej, a także studiów podyplomowych, pożyczek szkoleniowych i egzaminów może otrzymać osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy po ustaleniu dla niej profilu pomocy i ujęciu tego rodzaju wsparcia w Indywidualnym Planie Działania (IPD). O sfinansowanie szkolenia lub wsparcia w innej formie doskonalenia zawodowego może ubiegać się osoba:

1) bezrobotna (do 30 r.ż. w przypadku szkolenia w ramach bonu szkoleniowego),

2) poszukująca pracy i spełniająca jedno z kryteriów:

- jest w okresie wypowiedzenia stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- jest zatrudniona u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji,
- otrzymuje świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny,
- uczestniczy w zajęciach centrum integracji społecznej lub indywidualnym programie integracji, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej,
- jest żołnierzem rezerwy,
- pobiera rentę szkoleniową,
- pobiera świadczenie szkoleniowe, które jest przyznawane przez pracodawcę na wniosek pracownika i przysługuje po rozwiązaniu stosunku pracy lub stosunku służbowego na czas udziału pracownika w szkoleniach, w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy,
- podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeśli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem,
- jest cudzoziemcem spełniającym warunki określone w ustawie,

3) ma 45 lat lub powyżej i jest pracownikiem lub osobą wykonującą inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą.

1. Szkolenia

Zakres pomocy

Szkolenia to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Mają zwiększyć szansę uczestnika na podjęcie lub utrzymanie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Szkolenie finansowane ze środków Funduszu Pracy odbywa się w formie kursu, realizowanego według planu nauczania obejmującego przeciętnie nie mniej niż 25 godzin zegarowych w tygodniu. Osoba skierowana przez powiatowy urząd pracy może wziąć udział w szkoleniu:

- grupowym kontraktowanym przez urząd pracy zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- indywidualnym, wskazanym przez siebie, jeżeli uzasadni jego celowość; w danym roku z Funduszu Pracy można opłacić koszt tego szkolenia do wysokości 3 - krotności przeciętnego wynagrodzenia,
- na podstawie bonu szkoleniowego; bon może otrzymać bezrobotny do 30 r. ż; w ramach bonu szkoleniowego starosta finansuje do wysokości 100% przeciętnego wynagrodzenia koszty wybranego przez bezrobotnego szkolenia, badań lekarskich lub psychologicznych oraz - w formie ryczału - przejazdu i zakwaterowania,
- w ramach trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych przez starostę z pracodawcą i instytucją szkoleniową; w umowie pracodawca zobowiązuje się zatrudnić bezrobotnego po odbytych szkoleniu na okres 6 miesięcy, a instytucja szkoleniowa dostosowuje program kształcenia do potrzeb pracodawcy. Pomoc dla pracodawcy jest udzielana na zasadach pomocy *de minimis*.

Szkolenie może trwać do 6 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie - nie dłużej niż 12 miesięcy. W przypadku osób bez kwalifikacji zawodowych szkolenie może trwać do 12 miesięcy, a w sytuacjach uzasadnionych programem szkolenia w danym zawodzie - nie dłużej niż 24 miesiące.

Bezrobotnemu uczestnikowi szkolenia przysługuje stypendium szkoleniowe, finansowane z Funduszu Pracy. Wynosi ono 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie, pod warunkiem, że liczba godzin szkolenia obejmuje co najmniej 150 godzin miesięcznie; w przypadku niższego wymiaru godzin szkolenia wysokość stypendium ustalana jest proporcjonalnie, z tym że stypendium nie może być niższe niż 20% zasiłku dla bezrobotnych.

Bezrobotnemu uprawnionemu w tym samym okresie do stypendium oraz zasiłku przysługuje prawo wyboru świadczenia.

Osoba, która z własnej winy nie ukończy szkolenia, zobowiązana jest do zwrotu kosztów szkolenia oraz zostaje pozbawiona statusu osoby bezrobotnej, chyba że nie ukończyła szkolenia z powodu podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Bezrobotnemu, który w trakcie szkolenia podjął zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą przysługuje stypendium w wysokości 20% kwoty zasiłku dla osób bezrobotnych, niezależnie od wymiaru godzin szkolenia. Wypłacane jest ono od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej do dnia zakończenia szkolenia. Stypendium nie przysługuje bezrobotnemu, jeżeli w okresie odbywania szkolenia

przysługuje mu z tego tytułu inne stypendium, dieta lub innego rodzaju świadczenie pieniężne w wysokości równej lub wyższej niż stypendium finansowane z Funduszu Pracy.

Przed zakwalifikowaniem na szkolenie kandydat może zostać skierowany na finansowane przez urząd pracy badania psychologiczne i lekarskie, w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do wykonywania pracy w zawodzie, który uzyska w wyniku szkolenia.

Istnieje również możliwość zwrotu całości lub części kosztów przejazdu na szkolenie, w tym kosztów przejazdu środkami komunikacji miejskiej. Z Funduszu Pracy można również sfinansować zwrot kosztów zakwaterowania i wyżywienia, jeżeli szkolenie odbywa się poza miejscem zamieszkania uczestnika i stosowny zapis został sformułowany w umowie zawartej z instytucją szkoleniową.

Wszystkim uczestnikom szkoleń przysługuje odszkodowanie z tytułu ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków powstałych w związku z odbywaniem szkolenia.

Osoba uczestnicząca w szkoleniu, samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż., a w przypadku dziecka niepełnosprawnego – do 18 r.ż., może otrzymać na okres do 6 miesięcy refundację kosztów opieki nad tym dzieckiem w wysokości nie wyższej niż połowa zasiłku dla bezrobotnych (pod warunkiem, że jej przychód nie przekracza minimalnego wynagrodzenia za pracę). Na podobnych zasadach przysługuje refundacja kosztów opieki nad osobą zależną.

2. Studia podyplomowe

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej, może sfinansować do wysokości 100% koszty studiów podyplomowych należne organizatorowi. Z Funduszu Pracy można opłacić koszt studiów podyplomowych do wysokości 3 - krotności przeciętnego wynagrodzenia.

Bezrobotnemu, któremu starosta przyznał sfinansowanie kosztów studiów podyplomowych, za okres uczestnictwa w tych studiach zgodnie z ich programem przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku.

W przypadku podjęcia przez uczestnika studiów podyplomowych zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej w trakcie ich odbywania, nie zawiesza się finansowania tych studiów oraz wypłaty stypendium, do planowanego terminu ich zakończenia. W przypadku przerwania studiów podyplomowych z winy uczestnika, kwota wydatkowana na ich finansowanie podlega zwrotowi.

3. Pożyczki na szkolenia

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej może udzielić pożyczki na sfinansowanie kosztów szkolenia, w celu umożliwienia podjęcia lub utrzymania zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Pożyczka nie może przekroczyć 4 - krotności przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu podpisania umowy.

Udzielona pożyczka jest nieoprocentowana, a okres jej spłaty nie może przekroczyć 18 miesięcy od ustalonego w umowie dnia zakończenia szkolenia.

W przypadku wykorzystania pożyczki na inne cele niż określone w umowie, a także niepodjęcia lub nieukończenia szkolenia, pożyczka podlega bezzwłocznemu zwrotowi

w całości, wraz z odsetkami ustawowymi. Odsetki ustawowe ustala się także od kwoty pożyczki niespłaconej w terminie.

4. Egzaminy i licencje

Zakres pomocy

Starosta na wniosek bezrobotnego, uprawnionej osoby poszukującej pracy lub pracownika w wieku 45 lat i więcej może sfinansować koszty egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, określonych uprawnień zawodowych lub tytułów zawodowych oraz koszty uzyskania licencji niezbędnych do wykonywania danego zawodu. Sfinansowanie z Funduszu Pracy kosztu egzaminu lub uzyskania licencji nie może przekroczyć wysokości przeciętnego wynagrodzenia.

Starosta może również sfinansować z Funduszu Pracy w formie zwrotu, koszty przejazdu na egzamin poniesione przez bezrobotnego.

INSTRUMENTY WSPIERAJĄCE PODNOSZENIE KOMPETENCJI

Rodzaje pomocy

Urząd pracy, o ile nie dysponuje ofertą odpowiedniej pracy, może pomóc lepiej dostosować kompetencje lub kwalifikacje klienta do potrzeb pracodawców, oferując bezrobotnym (i wybranym grupom poszukujących pracy) tzw. dodatkowe instrumenty/programy rynku pracy:

1. staż, w tym dla osób w wieku do 30 r.ż. z wykorzystaniem bonu stażowego,
2. przygotowanie zawodowe dorosłych,
3. stypendium na kontynuowanie nauki.

1. Staż

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 20 sierpnia 2009 r. *w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych* (Dz. U. 2009, Nr 142, poz. 1160).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia stażu od dn. 27 maja 2014 r. może zostać skierowana każda osoba bezrobotna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy (wcześniej ze stażu mogły skorzystać jedynie osoby bezrobotne pozostające w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy)¹.

Skierowanie na staż bezrobotny może otrzymać po ustaleniu dla niego profilu pomocy i ujęciu stażu w Indywidualnym Planie Działania (IPD).

---

¹ Do dn. 27 maja 2014 r. mogła zostać skierowana, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy osoba bezrobotna: do 25 r.ż. lub do 27 r.ż. będąca absolwentem szkoły wyższej; bezrobotna długotrwale albo po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego, albo kobieta, która nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka; powyżej 50 roku życia; bez kwalifikacji zawodowych; bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego; samotnie wychowująca co najmniej jedno dziecko do 18 r. ż.; która po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęła zatrudnienia; niepełnosprawna.

Zakres pomocy

Staż oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Staż odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy starostą a pracodawcą, według określonego programu.

Starosta może skierować bezrobotnego do odbycia stażu przez okres 6 miesięcy. Młodzi bezrobotni do 30 r.ż. mogą otrzymać skierowanie na staż przez okres 12 miesięcy.

Bezrobotny do 30 r.ż. może realizować staż także na podstawie otrzymanego bonu stażowego; wówczas sam wybiera pracodawcę, który przyjmie go na 6 miesięczny staż, a po tym okresie zobowiązuje się zatrudnić go na kolejne 6 miesięcy. Bon stanowi gwarancję skierowania na staż i sfinansowania stypendium, ponadto starosta finansuje: koszty przejazdu (w formie ryczałtu) oraz koszty niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych. Pracodawcy, który zatrudni bezrobotnego przez deklarowany okres 6 miesięcy, starosta wypłaca premię w wysokości 1 500 zł. Premia stanowi pomoc udzielaną zgodnie z warunkami dopuszczalności pomocy *de minimis*.

Stażysta świadczy pracę w pełnym wymiarze czasu pracy zgodnie z programem stażu. Przysługuje mu w tym okresie stypendium w wysokości 120% zasiłku dla bezrobotnych. Stażysta może także ubiegać się o zwrot kosztów dojazdu i niezbędnych badań lekarskich lub psychologicznych, ew. zakwaterowania (o ile spełnia dodatkowe kryteria).

Czas pracy bezrobotnego odbywającego staż nie może przekraczać 8 godzin na dobę i 40 godzin tygodniowo, a bezrobotnego będącego osobą niepełnosprawną ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo. Bezrobotny nie może odbywać stażu w niedziele i święta, w systemie pracy zmianowej, w godzinach nadliczbowych i w dni ustawowo wolne od pracy.

Na wniosek bezrobotnego odbywającego staż organizator jest obowiązany do udzielenia dni wolnych w wymiarze 2 dni za każde 30 dni kalendarzowych odbywania stażu. Za dni wolne przysługuje stypendium. Za ostatni miesiąc odbywania stażu organizator jest obowiązany udzielić dni wolnych przed upływem terminu zakończenia stażu.

Do pracodawcy można skierować nie więcej stażystów niż zatrudnia on pracowników w dniu składania wniosku (w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy). U organizatora stażu, który nie jest pracodawcą, staż może odbywać jednocześnie jeden bezrobotny. Przyjmujący na staż wyznacza opiekuna stażysty, który udziela bezrobotnemu wskazówek i pomocy w wypełnianiu powierzonych zadań. Bezrobotny sporządza sprawozdanie z przebiegu stażu zawierające informacje o wykonywanych zadaniach oraz uzyskanych kwalifikacjach lub umiejętnościach zawodowych. Nadzór nad odbywaniem stażu sprawuje powiatowy urząd pracy.

Po zakończeniu stażu bezrobotny otrzymuje:

- 1) kopię programu stażu,
- 2) swoje sprawozdanie i opinię organizatora stażu, z informacją o wykonywanych zadaniach i zdobytych umiejętnościach,
- 3) zaświadczenie o odbyciu stażu wystawione przez starostę.

Bez konsekwencji dla stażysty staż może zostać przerwany, jeśli uczestnik podejmie zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą. Ponadto, na wniosek bezrobotnego, powiatowy urząd pracy może rozwiązać z organizatorem umowę o odbycie stażu, jeśli warunki umowy nie są przestrzegane.

2. Przygotowanie zawodowe dorosłych

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 53 a – m, art. 61 a (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.)²,
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 kwietnia 2009 r. w sprawie *przygotowania zawodowego dorosłych* (Dz. U. 2014, poz. 497).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Do odbycia przygotowania zawodowego dorosłych może zostać skierowana osoba, która jest zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, po ustaleniu dla niej profilu pomocy i ujęciu tej formy aktywizacji w Indywidualnym Planie Działania (IPD). O skierowanie może ubiegać się osoba bezrobotna lub uprawniona do szkoleń osoba poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu.

Zakres pomocy

Celem przygotowania zawodowego dorosłych jest uzyskanie przez osoby uprawnione kwalifikacji lub umiejętności zawodowych, potwierdzonych odpowiednimi dokumentami.

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest na podstawie umowy w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych, zawieranej między:

- starostą a pracodawcą lub
- starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową posiadającą wpis do rejestru instytucji szkoleniowych (który prowadzony jest przez właściwy wojewódzki urząd pracy).

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest według programu, który ma na celu kształtowanie umiejętności praktycznych (80% czasu programu) oraz zdobywanie wiedzy teoretycznej, niezbędnej do wykonywania zadań zawodowych. Program przygotowuje pracodawca lub instytucja szkoleniowa we współpracy z pracodawcą. Zajęcia nie mogą przekraczać 8 godzin zegarowych dziennie i 40 godzin zegarowych tygodniowo. Część poświęconą teorii może realizować sam pracodawca, może też udzielić uczestnikowi programu czasu wolnego na dokończanie się w instytucji szkoleniowej. W przypadku gdy pracodawca nie może zapewnić warunków do zrealizowania w pełni programu praktycznej nauki zawodu dorosłych, możliwe jest realizowanie części tego programu przez wskazane przez starostę placówki oświatowe, w wymiarze nie przekraczającym 20 % czasu programu. Na czas realizacji programu pracodawca wyznacza opiekuna uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych.

Bezrobotnemu uczestnikowi przygotowania zawodowego dorosłych przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie.

Przygotowanie zawodowe dorosłych realizowane jest w dwóch formach:

- 1) praktyczna nauka zawodu dorosłych, która trwa od 6 do 12 miesięcy³, jej program uwzględnia wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego, kończy się egzaminem potwierdzającym kwalifikacje zawodowe lub egzaminem czeladniczym, zaś opiekun praktycznej nauki zawodu dorosłych musi posiadać kwalifikacje instruktora praktycznej nauki zawodu.

---

² Od maja 2014 r., skrócony został czas przeznaczony na praktyczną naukę zawodu, ale zasady organizowania przygotowania zawodowego dorosłych nie zmieniły się.

³ Do dn. 27 maja 2014 r. okres ten wynosił 12 - 18 miesięcy.

- 2) przyuczenie do pracy dorosłych, które trwa od 3 do 6 miesięcy, jego program uwzględnia wymagania pracodawcy lub standardy kwalifikacji/ kompetencji zawodowych dostępne w bazach danych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw pracy oraz może uwzględniać wymagania podstawy programowej kształcenia w zawodzie lub wymagania będące podstawą egzaminu czeladniczego, pozwala opanować część zawodu i kończy się egzaminem sprawdzającym, przeprowadzonym przez instytucję szkoleniową lub egzaminem potwierdzającym określoną kwalifikację w zawodzie, zaś opiekun przyuczenia do pracy dorosłych musi posiadać co najmniej: wykształcenie średnie, 3-letni staż pracy w nauczonym zawodzie oraz roczne doświadczenie w sprawowaniu funkcji kierownika/ opiekuna.

Uczestnik przygotowania zawodowego dorosłych, który z własnej winy przerwał program lub nie przystąpił do egzaminu, na jego zakończenie jest obowiązany do zwrotu kosztów poniesionych przez urząd pracy z Funduszu Pracy. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy powodem przerwania programu lub nieprzystąpienia do egzaminu było podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej.

Starosta refunduje pracodawcy, z którym zawarł umowę w sprawie przygotowania zawodowego dorosłych, wydatki poniesione na uczestnika, w szczególności na materiały i surowce, eksploatację maszyn i urządzeń, odzież roboczą, posiłki regeneracyjne i inne środki, w wymiarze 2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za każdy pełny miesiąc realizacji programu.

Pracodawcy przysługuje jednorazowa premia po zakończeniu przygotowania zawodowego dorosłych, jeżeli skierowany przez starostę uczestnik ukończył program i zdał odpowiedni egzamin. Premia przyznawana jest w wysokości 400 zł za każdy pełny miesiąc programu przygotowania zawodowego dorosłych, zrealizowanego dla każdego skierowanego uczestnika. Premia nie przysługuje pracodawcy, z którym umowa w sprawie realizacji przygotowania zawodowego dorosłych została rozwiązana z winy pracodawcy.

Refundacja pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika przygotowania zawodowego dorosłych oraz premia są przyznawane na zasadach pomocy *de minimis*.

3. Stypendium na kontynuowanie nauki

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 55 (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.).

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Stypendium z tytułu podjęcia dalszej nauki przysługuje bezrobotnemu po ustaleniu dla niego profilu pomocy i ujęciu tej formy pomocy w Indywidualnym Planie Działań (IPD). O stypendium może ubiegać się bezrobotny, który spełnia łącznie kryteria:

- 1) jest bez kwalifikacji zawodowych,
- 2) w okresie 12 miesięcy od dnia zarejestrowania w powiatowym urzędzie pracy podjął dalszą naukę:
  - w szkole ponadgimnazjalnej dla dorosłych, publicznej lub niepublicznej o uprawnieniach szkoły publicznej albo
  - w szkole wyższej na studiach niestacjonarnych,
- 3) dysponuje dochodem na osobę w rodzinie w wysokości uprawniającej do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej.

Zakres pomocy

Na wniosek bezrobotnego pozostającego w szczególnie trudnej sytuacji materialnej, starosta może przyznać mu stypendium ułatwiające powrót do systemu kształcenia i osiągnięcie kolejnego poziomu kwalifikacji. Stypendium przysługuje w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia nauki, w wysokości 100% zasiłku dla bezrobotnych miesięcznie. Wypłata stypendium może zostać przedłużona do ukończenia nauki, zgodnie z programem nauczania.

Osobie, która otrzymuje stypendium na kontynuowanie nauki i w trakcie tej nauki rozpoczęła pracę, przysługuje stypendium w wysokości 20% zasiłku od dnia podjęcia zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub działalności gospodarczej. Stypendium nie przysługuje w przypadku przerwania nauki lub przekroczenia dochodu na osobę w rodzinie uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej (do dochodu nie wlicza się kwoty stypendium).

KRAJOWY FUNDUSZ SZKOLENIOWY - KFS

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*, art. 69a-69b (Dz.U. z 2017 r. poz. 1065 z późn. zm.) - przepis obowiązuje od 27 maja 2014 r.

Osoby uprawnione do uzyskania pomocy

Pracodawcy i pośrednio - pracownicy uczestniczący w kształceniu ustawicznym.

Zakres pomocy

Od 27 maja 2014 r. wprowadzony został Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS) mający na celu wsparcie pracodawców w podnoszeniu kwalifikacji lub kompetencji pracowników. Tworzy go pula środków w wysokości 2% przychodów Funduszu Pracy. Środki te mogą być przeznaczone na dofinansowanie (na wniosek pracodawcy złożony do powiatowego urzędu pracy) kosztów:

- 1) określania potrzeb szkoleniowych u pracodawcy,
- 2) kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawcy (kursy, studia podyplomowe),
- 3) egzaminów umożliwiających uzyskanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń i innych dokumentów potwierdzających kompetencje,
- 4) badań lekarskich i psychologicznych wymaganych dla podjęcia kształcenia lub pracy w danym zawodzie,
- 5) ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków uczestników projektu szkoleniowego.

Ponadto, środki KFS mogą być przeznaczane na jego promocję, określanie zapotrzebowania na kompetencje i kwalifikacje na rynku pracy, konsultacje i poradnictwo dla pracodawców w zakresie korzystania z KFS oraz badanie efektywności wsparcia udzielonego ze środków KFS. W pierwszych dwóch latach funkcjonowania KFS (2014 r. i 2015 r.) wspierane było kształcenie ustawiczne osób pracujących w wieku powyżej 45 lat; od 2016 r. ograniczenie wiekowe zostało zniesione.

Dofinansowanie kształcenia ustawicznego w danym roku dla jednego uczestnika nie może przekroczyć 3-krotności średniego wynagrodzenia. Pracodawca zatrudniający średniorocznie do 10 osób może otrzymać dofinansowanie w wysokości 100% kosztów kształcenia ustawicznego, pozostali pracodawcy – w wysokości 80% kosztów. Przedsiębiorcom wsparcie jest udzielane na zasadach pomocy *de minimis*.

2. ŚRODKI FUNDUSZU PRACY PRZEZNACZANE NA SZKOLENIA, STAŻE I PRZYGOTOWANIE ZAWODOWE DOROSŁYCH

W 2017 r. wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wyniosły 6 156,7 mln zł. W ciągu ostatnich 10 lat początkowo inwestycje na aktywizację bezrobotnych i poszukujących pracy sukcesywnie się zwiększały, jednak w 2011 r. zostały drastycznie zmniejszone, a szczególnie mocno zostały zredukowane wydatki na usługi szkoleniowe – niemal 4-krotnie. Od 2013 r. wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wzrastały. W ostatnich 3 latach ponownie nastąpiła redukcja wydatków na usługi szkoleniowe.

W 2017 r., w porównaniu z rokiem 2016, wydatki na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu wzrosły o 6,7%, z kolei na szkolenia zwiększyły się jedynie o 300 tys. zł (ok. 0,3%).

Tabela 1. Wydatki z Funduszu Pracy w latach 2008 - 2017 w mln zł*

Rok	Ogółem	Zasiłki i świadczenia	Formy aktywne	Usługa szkoleniowa **	Przygotowanie zawodowe dorosłych ***
2008	5 753,1	1 840,8	3 362,4	280,3	x
2009	11 012,0	4 485,3	5 877,3	276,0	0,3
2010	12 376,4	5 014,1	6 745,2	306,9	1,2
2011	8 900,7	4 796,2	3 476,8	83,0	4,2
2012	9 637,1	5 316,7	3 889,7	113,8	2,1
2013	11 325,2	5 958,0	4 633,0	128,0	2,0
2014	11 099,8	5 531,4	5 052,1	135,3	1,8
2015	10 931,1	5 100,1	5 294,3	102,8	1,1
2016	11 052,5	4 582,4	5 770,6	89,9	4,2
2017	10 931,9	4 214,0	6 156,7	90,2	1,0

* Na podstawie danych Departamentu Funduszy MRPiPS.

** Do 2009 r. w wydatkach na szkolenia uwzględniano również dodatek szkoleniowy w wysokości 20% zasiłku dla bezrobotnych, później - koszty należne instytucjom szkoleniowym/ egzaminującym/ organizatorom studiów podyplomowych i pożyczki szkoleniowe (wyróżniane do 2013 r.).

*** Koszty przygotowania zawodowego dorosłych obejmują: refundację pracodawcy wydatków poniesionych na uczestnika, jednorazową premię przyznawaną pracodawcy, należność przysługującą instytucji szkoleniowej, koszty egzaminów kwalifikacyjnych i egzaminów sprawdzających.

W 2017 r. na sfinansowanie z Funduszu Pracy usług szkoleniowych dla bezrobotnych i poszukujących pracy (opłacenie instytucji szkoleniowych, studiów podyplomowych, egzaminów) urzędy pracy przeznaczyły 90,2 mln zł. Jest to jedna z najniższych kwot w ciągu ostatnich 10 lat, zbliżona do poziomu z 2011 roku oraz roku 2016.

Na wsparcie pracodawców środkami Krajowego Funduszu Szkoleniowego wydatkowano w 2017 r. 176 mln zł, co oznacza spadek o 6,4 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim.

Tabela 2. Wydatki z Funduszu Pracy na usługę szkoleniową wg formy edukacji oraz wydatki KFS w latach 2013-2017, w tys. zł.*

L.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	należność dla instytucji szkoleniowych	120 980,3	110 577,8	96 678,2	80 810,8	80 858,3
2.	koszty studiów podyplomowych	5 187,7	3 971,1	5 723,6	8 653,2	8 917,5
3.	koszty egzaminów i uzyskania licencji	528,9	506,1	386,7	415,6	380,8
4.	Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)	X	20 177,9	154 500	182 384,5	176 098,8

* Na podstawie danych Departamentu Funduszy MRPiPS.

Wydatki na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne związane z podnoszeniem kompetencji bezrobotnych wyniosły w 2017 roku 1 115,7 mln zł. Oznacza to, że kwota ta zmalała w stosunku do 2016 r. o 175,2 mln zł.

Tabela 3. Wydatki z Funduszu Pracy na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne, w latach 2013-2017*

Lp.	Wydatki z FP na stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne	2013	2014	2015			2016			2017		
		Kwota ogółem w mln zł	Kwota ogółem w mln zł	Kwota ogółem w mln zł	Liczba osób w roku	Wydatki na uczestnika w zł	Kwota ogółem w mln zł	Liczba osób w roku	Wydatki na uczestnika w zł	Kwota ogółem w mln zł	Liczba osób w roku	Wydatki na uczestnika w zł
1.	Ogółem	1 347,9	1 436,8	1 391,6	309 160	4 501,2	1 290,9	286 868	4 499,8	1 115,7	244 020	19 025,2
2.	za okres szkolenia	85,6	75,8	67,7	67 268	1 006,4	53,7	55 221	972,5	45,3	49 435	916,4
3.	za okres studiów podyplomowych	2,6	2,3	2,1	2 698	778,3	2,9	3 004	932,1	2,5	2 909	859,4
4.	za okres stażu	1 249,2	1 350,8	1 316,0	238 135	5 526,3	1 228,9	227 714	5 396,2	1 064,3	191 053	5 570,7
5.	za okres przygotowania zawodowego dorosłych	4,6	3,1	2,7	456	5 921,0	2,7	439	6 150,3	1,7	270	6 296,3
6.	za okres kontynuowania nauki	5,8	4,7	2,9	603	4 809,3	2,7	490	5 306,1	1,9	353	5 382,4

* Na podstawie sprawozdania MRPiPS-02 O przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy.

Wysokość stypendium na uczestnika konkretnej formy aktywizacji zależy od wysokości stypendium ustalonego w przepisach za udział w danej formie aktywizacji oraz okresu realizacji tej formy. W 2017 r., tak jak w latach poprzednich zdecydowanie najwięcej środków Funduszu Pracy przeznaczono na stypendia stażowe (1 064,3 mln zł, czyli 95,3%). Jednak, w przeliczeniu na jednego uczestnika nieco kosztowniejsze były stypendia dla uczestników przygotowania zawodowego dorosłych (6 296,3 zł wobec 5 570,7 zł za okres

stażu), podobnie, jak to było w latach poprzednich, ze względu na dłuższy okres wypłacania podyktowany programem nauki zawodu.

Ogółem w 2017 r. średnio koszt szkolenia jednego uczestnika w formie opłaty dla instytucji szkoleniowej wynosił 1 635,6 zł. Można szacować, że przeciętnie na szkolenie jednego bezrobotnego, łącznie ze stypendium, urzędy pracy wydały 2 551,9 zł. W stosunku do 2016 roku koszty te prawie nie uległy zmianie.

Warto też odnotować, że wydatki na egzaminy i uzyskanie licencji na jednego uczestnika w 2017 r. zmalały o prawie 24%.

Tabela 4. Przeciętne koszty wybranych form aktywizacji jednego uczestnika w 2016 r. i 2017 r., w zł.

Lp.	Przeciętne koszty aktywizacji jednej osoby*	2016			2017		
		Oplata za uczestnika dla instytucji	Stypendium	Wydatki na uczestnika	Oplata za uczestnika dla instytucji	Stypendium	Wydatki na uczestnika
1.	Koszt szkolenia	1 463,4	972,5	2 435,9	1 635,6	916,3	2 551,9
2.	Koszt studiów podyplomowych	2 898,8	965,0	3 863,8	3 065,0	859,4	3 924,4
3.	Koszt egzaminów i uzyskania licencji	545,4	-	545,4	414,8	-	414,8
4.	Koszt kontynuowania nauki	-	5 306,1	5 306,1	-	5 382,4	5 382,4

* Na podstawie danych z tabeli 2 i 3 (szkolenia i studia podyplomowe, koszt kontynuowania nauki) oraz tabeli 2 i 27 (egzaminy).

3. UCZESTNICTWO W SZKOLENIACH ORGANIZOWANYCH PRZEZ URZĘDY PRACY

W 2017 r. rozpoczęło szkolenie z urzędu pracy ponad 50,7 tys. osób bezrobotnych i poszukujących pracy, czyli prawie 3 tys. osób mniej niż w roku 2016 (spadek o 5,4%).

Szkolenia ukończyło ponad 49,2 tys. osób, tj. prawie 2,8 tys. osób mniej niż w roku poprzednim (spadek o 5,4%).

W 2017 r. udział procentowy osób przeszkolonych w trybie „indywidualnym”, zwiększył się o 1,1 pkt procentowego kosztem udziału procentowego osób uczestniczących w szkoleniach organizowanych w trybie grupowym tj. przeprowadzanych zgodnie z planem szkoleń urzędu pracy.

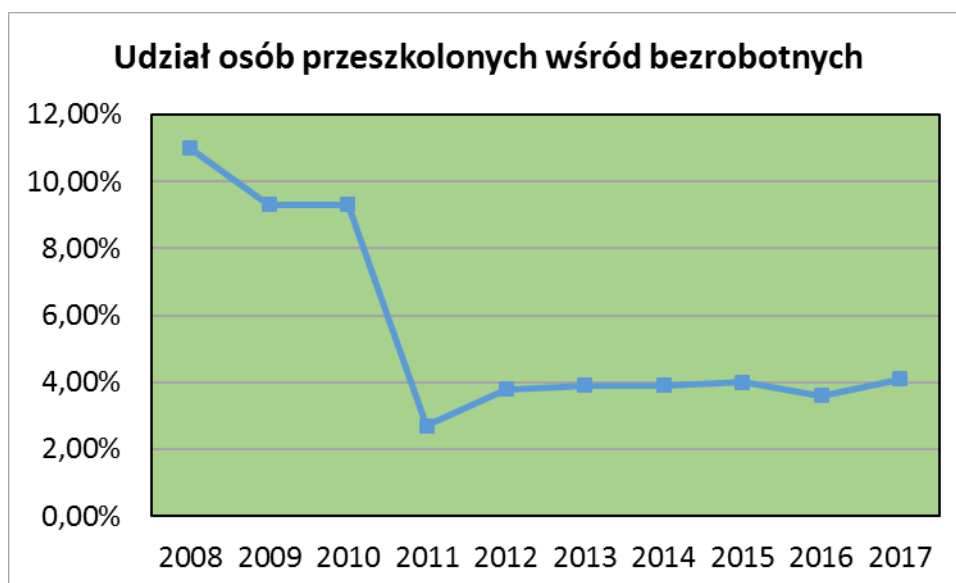
Tabela 5. Uczestnictwo zarejestrowanych bezrobotnych i poszukujących pracy w szkoleniach organizowanych przez urzędy pracy w latach 2008-2017 w tys. osób*

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Liczba osób, które rozpoczęły szkolenie	171,0	168,3	182,3	53,8	80,7	85,7	79,2	68,4	53,6	50,7
2.	Liczba osób, które ukończyły szkolenie	165,9	163,7	178,5	54,7	79,1	84,2	77,9	66,9	52,0	49,2
3.	Liczba przeszkolonych bezrobotnych	157,7	161,3	177,0	53,8	78,0	83,4	77,2	66,2	51,4	48,7
4.	Przeszkoleni w trybie grupowym (w tys. i %)	121,7 77,2%	124,8 77,4%	139,6 78,2%	36,5 66,8%	53,3 67,4%	56,3 66,9%	53,1 68,2%	37,9 56,6%	29,0 55,7%	26,9 54,6%
5.	Przeszkoleni w trybie „indywidualnym” (w tys. i %)**	36,0 22,8%	36,4 22,6%	38,9 21,8%	18,2 33,2%	25,7 32,6%	27,9 33,1%	24,8 31,8%	29,0 43,4%	23,0 44,2%	22,3 45,3%
7.	Procent osób przeszkolonych wśród bezrobotnych	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%

* Dane za lata 2008-2009 odnoszą się do przeszkolonych bezrobotnych (osób bezrobotnych, które ukończyły szkolenie), a za lata 2010-2017 r. do ogółu przeszkolonych.

** Od 2015 r. do kategorii przeszkolonych w trybie „indywidualnym” zaliczono osoby uczestniczące w szkoleniach: na podstawie wskazania kursu przez bezrobotnego z wybranej oferty rynkowej, w ramach bonu szkoleniowego, trójstronnych umów szkoleniowych, uczestniczące w szkoleniach częściowo sfinansowanych z Funduszu Pracy oraz poszukujące pracy, które ukończyły szkolenie.

W 2017 r. szkolenia ukończyło ok. 4,1% bezrobotnych (w rejestrze urzędów pracy w 2017 r. pozostawało średniorocznie 1 193 608,8 osób bezrobotnych).

Szkolenia w ramach bonu szkoleniowego w 2017 r. ukończyło 4,5 tys. osób bezrobotnych do 30 r.ż., więcej niż w 2016 r. (złożyło wniosków 5 070 osób). Osoby, które ukończyły szkolenia w ramach bonu szkoleniowego stanowiły ponad 9% wszystkich osób rozpoczynających szkolenia.

W 2017 r. zawarto 191 trójstronnych umów szkoleniowych (TUS) na szkolenie ściśle dopasowane do potrzeb pracodawcy (złożono 201 wniosków). W porównaniu z rokiem 2016 zasadniczo wzrósł odsetek osób, które ukończyły szkolenie w ramach TUS i wyniósł 72% (o 23 punkty procentowe więcej niż rok wcześniej).

W ramach trójstronnej umowy szkoleniowej w 2017 r. rozpoczęło szkolenie 349 osób bezrobotnych, ukończyły tę formę aktywizacji 253 osoby. Osoby, które skierowano na szkolenia w ramach TUS stanowiły 0,7% wszystkich skierowanych na szkolenia.

Tabela 6. Bony szkoleniowe i trójstronne umowy szkoleniowe, porównanie 2016 r. i 2017 r.

Instrument	Liczba złożonych wniosków/uczestników rozpoczynających szkolenie		Liczba osób, które ukończyły szkolenie/liczba zawartych umów		% przyznanych bonów/zawartych umów/uczestników, którzy ukończyli szkolenie w ramach TUS	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Bon szkoleniowy	4 957	5 070	4 286	4 534	88%	89%
Trójstronna umowa szkoleniowa:						
umowy	391	201	365	191	93%	95%
uczestnicy	682	349	334	253	49%	72%

4. STRUKTURA SZKOLONYCH BEZROBOTNYCH

W 2017 r. wśród osób, które ukończyły szkolenie na podstawie skierowania z urzędu pracy przeważali mężczyźni (69%). Różnica między liczbą procentową mężczyzn a kobiet, które rozpoczęły szkolenie zwiększyła się o 2 punkty procentowe na korzyść mężczyzn i wyniosła 38%.

Przewaga liczebna mężczyzn uczestniczących w szkoleniach nad kobietami utrzymuje się od 2008 r. i wzrasta. W ciągu 10 lat wzrosła o 14 punktów procentowych.

Tabela 7. Struktura przeszkolonych bezrobotnych według płci, w latach 2008 – 2017 (przeszkoleni ogółem = 100%)*

Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	kobiety	45%	43%	44%	40%	39%	38%	37%	34%	32%	31%
2.	mężczyźni	55%	57%	56%	60%	61%	62%	63%	66%	68%	69%

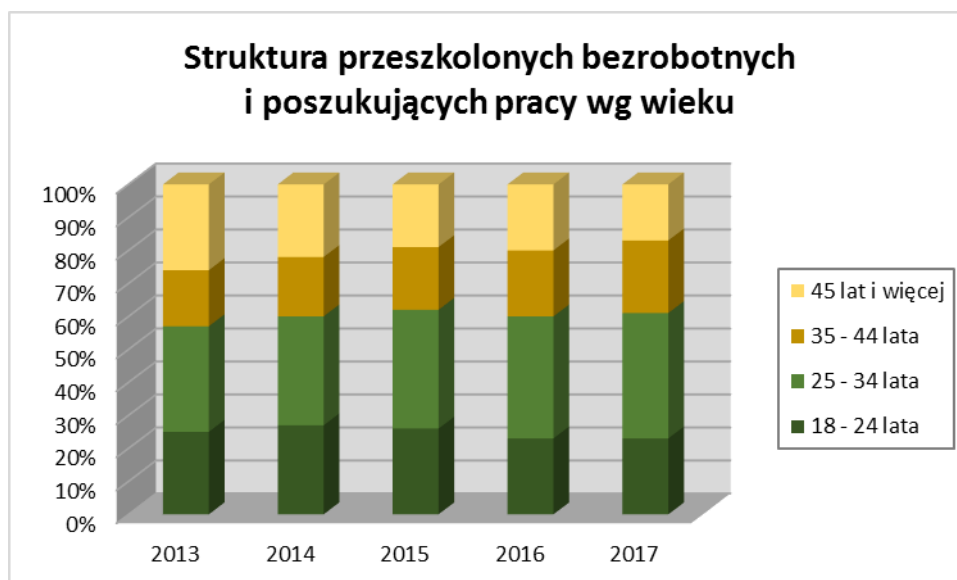

* Za lata 2016-2017 na podstawie sprawozdań statystycznych MRPiPS-01 *O rynku pracy*, Załącznik nr 6.

Wśród przeszkolonych w 2017 r. dominowała grupa osób w wieku 25-34 lata, podobnie jak w latach poprzednich. W porównaniu do 2016 r. udział procentowy najmłodszych przeszkolonych, w wieku 18-24 lata utrzymuje się na tym samym poziomie. Nastąpił spadek liczby procentowej osób w wieku 45 lat i więcej, kosztem pozostałych grup wiekowych.

Tabela 8. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wieku, w latach 2013-2017 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	18 - 24 lata	25%	27%	26%	23%	23%
2.	25 - 34 lata	32%	33%	36%	37%	38%
3.	35 - 44 lata	17%	18%	19%	20%	22%
4.	45 lat i więcej	26%	22%	19%	20%	17%

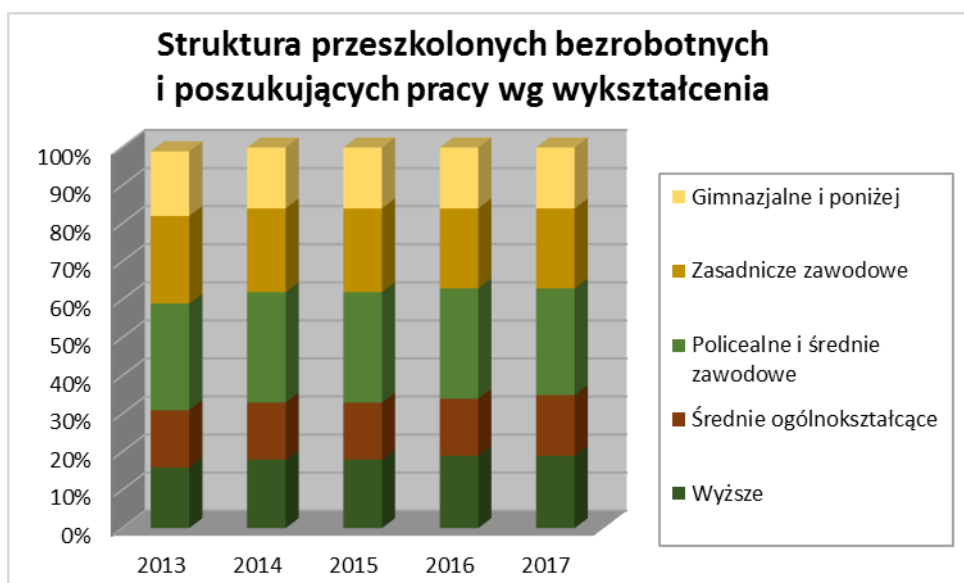

W 2017 r. wśród szkolonych najliczniejszą grupę, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiła grupa osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Udział tej grupy w strukturze przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy wynosi 28%. W porównaniu z rokiem 2016 udział procentowy przeszkolonych posiadających wykształcenie policealne i średnie zawodowe zmalał o 1 pkt procentowy kosztem przeszkolonych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Tabela 9. Struktura przeszkolonych bezrobotnych i poszukujących pracy według wykształcenia, w latach 2013-2017 (przeszkoleni ogółem = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Wyższe	16%	18%	18%	19%	19%
2.	Średnie ogólnokształcące	15%	15%	15%	15%	16%
3.	Policealne i średnie zawodowe	28%	29%	29%	29%	28%

4.	Zasadnicze zawodowe	23%	22%	22%	21%	21%
5	Gimnazjalne i poniżej	17%	16%	16%	16%	16%

Na specjalną uwagę zasługują osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią od lat najliczniejszą grupę osób kończących szkolenia – w 2017 r. ich udział stanowi 24,6% i, w porównaniu do 2016 r. zmalał o 5,2 punktów procentowych.

W strukturze osób przeszkolonych zmalał również, w porównaniu z ubiegłym rokiem udział osób powyżej 50 r.ż. (o 2,1 punktów procentowych).

Liczenie w szkoleniach biorą również osoby młode – do 25 r.ż. (które stanowią 24,6%). W porównaniu z 2016 r. udział przeszkolonych z tej grupy utrzymuje się w zasadzie na tym samym poziomie.

Tabela 10. Osoby bezrobotne będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w strukturze przeszkolonych bezrobotnych, w latach 2013 – 2017 (przeszkoleni ogółem = 100%)*

Lp.	Bezrobotni:	2013	2014	2015	2016	2017
1.	do 25 r.ż.	26,5%	28,8%	27,6%	24,9%	24,6%
2.	długotrwale	39,3%	40,0%	34,7%	29,8%	24,6%
3.	powyżej 50 r.ż.	18,9%	15,8%	11,6%	12,4%	10,3%
4.	niepełnosprawni	5,6%	5,2%	4,0%	3,8%	3,1%

* Na podstawie sprawozdań statystycznych MRPiPS-01 *O rynku pracy*, Załącznik nr 6.

5. UDZIAŁ OSÓB PRZESZKOLONYCH W WYBRANYCH GRUPACH KLIENTÓW URZĘDÓW PRACY

W 2017 r. urzędy pracy skierowały na szkolenia 50 718 osób; szkoleniami objęto 4,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Udział osób przeszkolonych w stosunku do wszystkich

bezrobotnych w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. nieznacznie wzrósł (o 0,5 pkt procentowego).

Kobiety korzystają ze szkoleń rzadziej niż mężczyźni i ta tendencja utrzymuje się od lat. W 2017 r. szkolenia na podstawie skierowania z urzędu pracy ukończyło 6,2% osób spośród zarejestrowanych mężczyzn, tj. więcej niż w roku ubiegłym (o 1 pkt procentowy). Spośród zarejestrowanych kobiet przeszkolonych zostało 2,3% osób, tj. nieznacznie więcej niż w roku ubiegłym (o 0,1 pkt procentowego).

Tabela 11. Wskaźnik przeszkolenia średniorocznie bezrobotnych kobiet i mężczyzn, w latach 2013- 2017 (bezrobotni danej kategorii płci = 100%)*

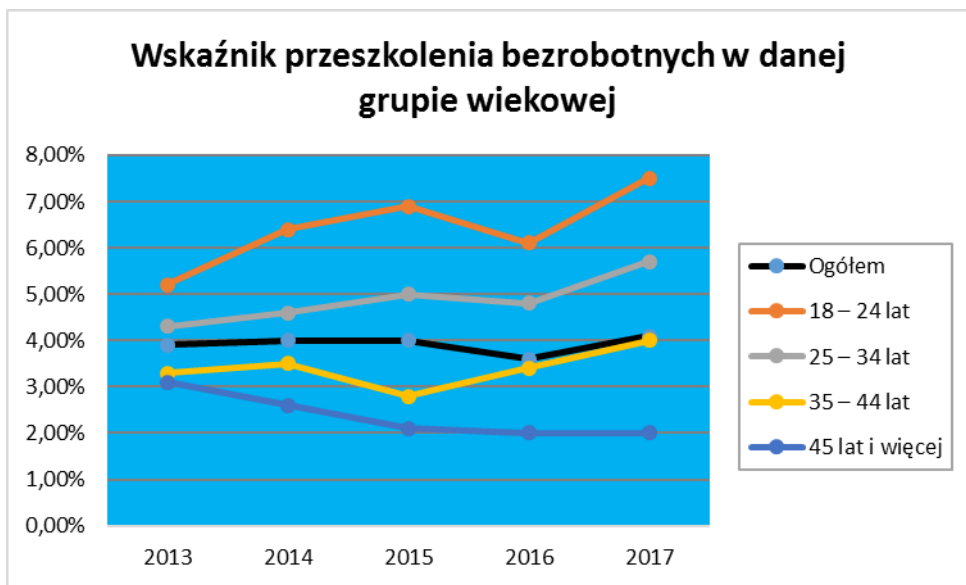
Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	Różnica między rokiem 2016 a 2017
1.	Ogółem	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%	+0,5 pkt %
2.	Kobiety	2,9%	2,9%	2,7%	2,2%	2,3%	+0,1 pkt %
3.	Mężczyźni	4,9%	5,0%	5,6%	5,2%	6,2%	+1,0 pkt %

*Na podstawie sprawozdań statystycznych MRPiPS-01 *O rynku pracy*, Załącznik nr 6.

Od lat utrzymuje się prawidłowość: im młodsza grupa wiekowa, tym większy odsetek bezrobotnych z tej grupy bierze udział w szkoleniach. W 2017 r. największy procent osób przeszkolonych odnotowano, podobnie jak rok wcześniej, w grupie najmłodszych bezrobotnych: 7,5% spośród zarejestrowanych osób w wieku 18-24 lata ukończyło szkolenie (w porównaniu z rokiem 2016 wskaźnik ten wzrósł o 1,4 pkt procentowego). Najniższy był udział osób przeszkolonych w grupie wiekowej 45 lat i więcej, podobnie, jak to było w poprzednich latach.

Tabela 12. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej kategorii wiekowej, w latach 2013-2017 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

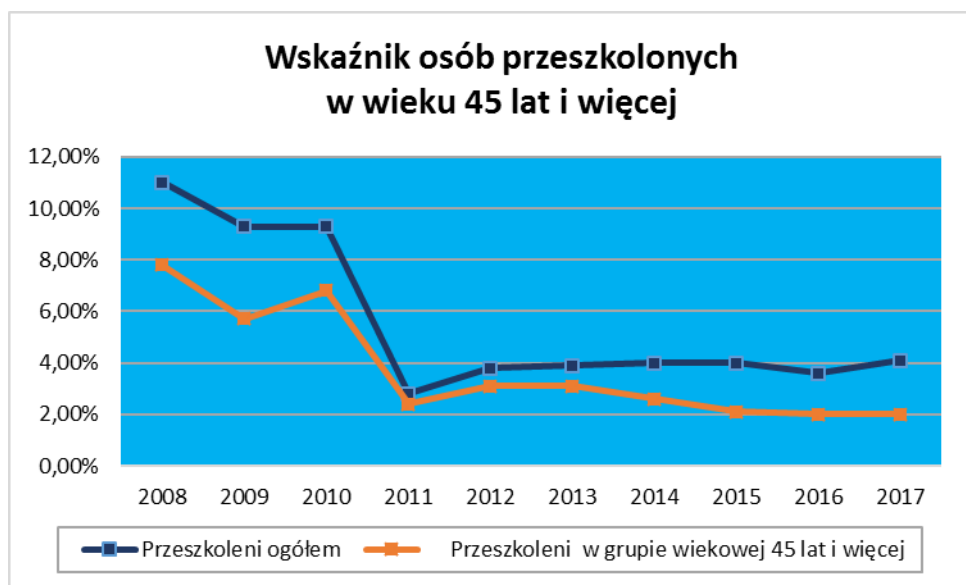
Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%
2.	18 – 24 lat	5,2%	6,4%	6,9%	6,1%	7,5%
3.	25 – 34 lat	4,3%	4,6%	5,0%	4,8%	5,7%
4.	35 – 44 lat	3,3%	3,5%	2,8%	3,4%	4,0%
5.	45 lat i więcej	3,1%	2,6%	2,1%	2,0%	2,0%

Na przestrzeni 10 lat obserwuje się wahanie poziomu udziału w szkoleniach osób w wieku 45 lat i więcej, którzy stanowią najliczniejszą grupę bezrobotnych, w 2017 r. – 36% ogółu bezrobotnych. W 2017 r. szkolenia ukończyło tylko 8 633 osób spośród zarejestrowanych w tej grupie. Należy zauważyć, że udział osób w wieku 45 lat i więcej w szkoleniach utrzymuje się na tym samym poziomie co w roku 2016 r. i jest najniższy od 2008 r.

Tabela 13. Udział osób przeszkolonych przez urzędy pracy w grupie wiekowej 45 lat i więcej, w latach 2008-2017 (bezrobotni danej kategorii wieku = 100%)

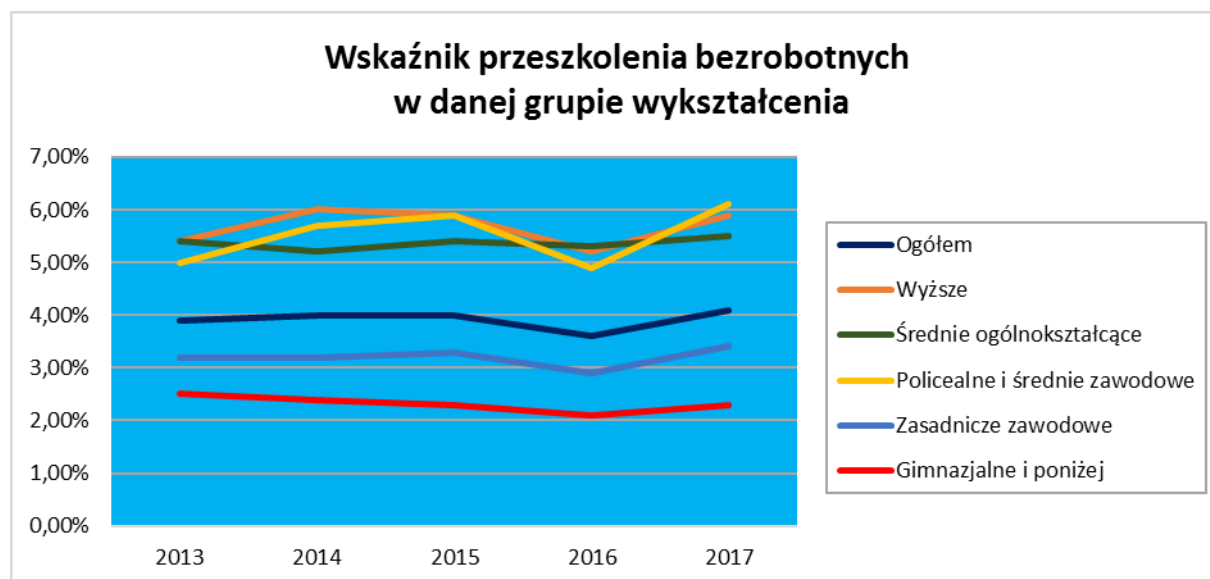
Lp.	Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Przeszkoleni ogółem	11,0%	9,3%	9,3%	2,8%	3,8%	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%
2.	Przeszkoleni w grupie wiekowej 45 lat i więcej	7,8%	5,7%	6,8%	2,4%	3,1%	3,1%	2,6%	2,1%	2,0%	2,0%

W 2017 r. wśród bezrobotnych z poszczególnych grup wykształcenia najczęściej kończyły szkolenie osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 6,1% (wzrost o 1,2 pkt procentowego w porównaniu z 2016 r.) oraz wyższym – 5,9% (wzrost o 0,7 pkt procentowego). Z kolei, uczestnictwo osób z najniższym wykształceniem (gimnazjalnym) wynosi 2,3% i wskaźnik ten nieznacznie wzrósł w porównaniu z 2016 r.

Tabela 14. Udział osób przeszkolonych średniorocznie przez urzędy pracy w danej grupie wykształcenia, w latach 2013-2017 (bezrobotni danej kategorii wykształcenia = 100%)

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%
2.	Wyższe	5,4%	6,0%	5,9%	5,2%	5,9%
3.	Średnie ogólnokształcące	5,4%	5,2%	5,4%	5,3%	5,5%
4.	Policealne i średnie zawodowe	5,0%	5,7%	5,9%	4,9%	6,1%
5.	Zasadnicze zawodowe	3,2%	3,2%	3,3%	2,9%	3,4%
6.	Gimnazjalne i poniżej	2,5%	2,4%	2,3%	2,1%	2,3%

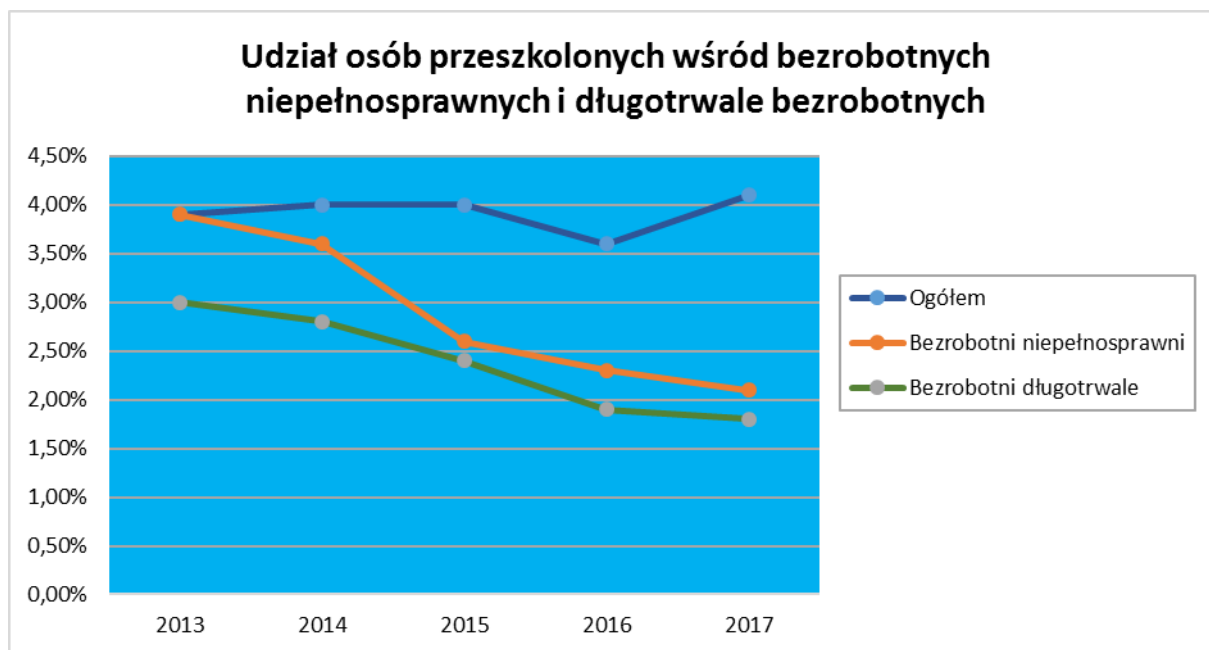

W 2017 r. nastąpił nieznaczny spadek odsetka przeszkolonych wśród bezrobotnych niepełnosprawnych (o 0,2 pkt procentowego) oraz odsetka długotrwale bezrobotnych (o 0,1 pkt procentowego) w porównaniu z 2016 r.

Tabela 15. Procent osób przeszkolonych średniorocznie wśród bezrobotnych niepełnosprawnych i długotrwale bezrobotnych, w latach 2013 – 2017*

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem	3,9%	4,0%	4,0%	3,6%	4,1%
2.	Bezrobotni niepełnosprawni	3,9%	3,6%	2,6%	2,3%	2,1%
3.	Bezrobotni długotrwale	3,0%	2,8%	2,4%	1,9%	1,8%

*Na podstawie sprawozdań statystycznych MRPIPS -01 O rynku pracy, Załącznik nr 6.

6.KIERUNKI I SKUTECZNOŚĆ ZATRUDNIENIA PO SZKOLENIU

W 2017 r. najwięcej uczestników ukończyło kursy organizowane przez urzędy pracy w zakresie następujących obszarów:

- 1) usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) – 12,9 tys. osób (26% uczestników);
- 2) zarządzanie i administrowanie – 4,7 tys. osób (9,5% uczestników);
- 3) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – ok. 2,6 tys. osób (5% uczestników);
- 4) usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 2,2 tys. osób (4,5% uczestników);
- 5) architektura i budownictwo – ponad 2,0 tys. osób (4% uczestników).

Te same obszary co rok wcześniej cieszyły się największym zainteresowaniem.

Tabela 16. Liczba uczestników szkoleń według kierunku kształcenia, w latach 2013 – 2017

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	7	0	12	4	0
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	2 330	2 797	1 603	944	1203
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	103	85	127	77	74
4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	445	396	276	221	135
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	19	57	196	154	38
6.	Języki obce	728	708	410	292	187

7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	32	16	3	2	5
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	4 763	4 195	3 243	1 948	1 239
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	4 489	3 977	3 619	2 926	1 470
10.	Zarządzanie i administrowanie	6 226	7 324	4 838	3 953	4 714
11.	Prace sekretarskie i biurowe	1 437	1 254	683	545	262
12.	Prawo	16	36	905	1 026	245
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	6	11	10	5	4
14.	Matematyka i statystyka	18	0	5	0	2
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	3 713	2 850	1 898	1 638	1 706
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	4 209	3 921	3 805	3 221	2 639
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	949	962	755	483	364
18.	Architektura i budownictwo	5 198	4 156	3 198	2 518	2 027
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	752	579	407	249	222
20.	Weterynaria	52	38	43	28	30
21.	Opieka zdrowotna	610	380	377	334	242
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	2 126	1 658	1 127	874	862
23.	Ochrona własności i osób	1 132	795	582	366	222
24.	Ochrona środowiska	156	95	115	33	19
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	432	333	307	132	130
26.	Usługi gastronomiczne	1 727	1 274	925	730	771
27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	1 727	1 932	2 078	1 868	2 219
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	336	466	395	339	291
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	264	132	122	44	57
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	15 714	15 639	15 793	12 995	12 950
31.	Pozostałe usługi	4 433	4 776	3 730	2 566	2 550
32.	BHP	119	42	64	109	125
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	1 756	864	531	201	58
34.	Inne obszary szkoleń	18 216	16 169	14 776	11 227	12 179
35.	Suma	84 240	77 917	66 958	52 052	49 241

W 2017 r. zwiększyła się skuteczność zatrudnienia: 70% uczestników szkoleń podjęło pracę w okresie do 3 miesięcy po ukończonym szkoleniu. Odsetek ten jest najwyższy na przestrzeni ostatnich 5 lat; w porównaniu z 2013 r. odsetek ten wzrósł o 23 punkty procentowe. Tendencja wzrostowa skuteczności zatrudnienia po ukończeniu szkolenia utrzymuje się od 5 lat.

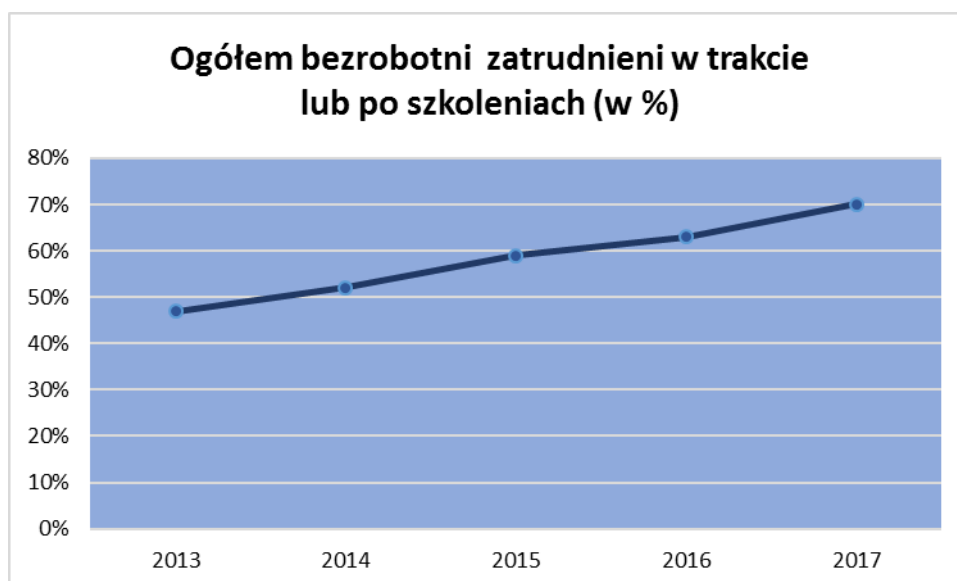
Skuteczność szkoleń grupowych znacznie wzrosła w porównaniu do roku 2016 (o 9 punktów procentowych) i jest obecnie nieznacznie wyższa od szkoleń realizowanych w trybie indywidualnym. Różnica między skutecznością zatrudnienia po szkoleniu wskazanym przez bezrobotnego i grupowym zmniejszyła się w porównaniu z rokiem ubiegłym o 1 pkt procentowy, natomiast w porównaniu z rokiem 2013 zmalała o 2 punkty procentowe.

Warto również odnotować, iż pracę podjęło w trakcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego lub w okresie do 3 miesięcy po jego ukończeniu 3 451 osób (80%). Natomiast, pracę w trakcie szkolenia w ramach trójstronnej umowy szkoleniowej lub w okresie do 3 miesięcy po jego ukończeniu podjęło 228 osób (90%).

Tabela 17. Wskaźnik zatrudnienia w trakcie trwania szkolenia lub w okresie 3 miesięcy po jego ukończeniu, w latach 2013-2017

Lp.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem bezrobotni zatrudnieni w trakcie lub po szkoleniach	47%	52%	59%	63%	70%
2.	Zatrudnieni po szkoleniach grupowych	46%	51%	56%	61%	70%
3.	Zatrudnieni po szkoleniach wskazanych przez bezrobotnego	49%	53%	63%	63%	69%
4.	Zatrudnieni po szkoleniu w ramach bonu szkoleniowego	x	x	71%	77%	80%
5.	Zatrudnieni po szkoleniu w ramach TUS	x	x	79%	87%	90%
6.	Zatrudnieni bezrobotni niepełnosprawni	39%	41%	48%	50%	16%
7.	Zatrudnione osoby pobierające rentę szkoleniową	4,2%	5%	5%	10%	5%

Wśród popularnych szkoleń zorganizowanych w 2017 r. najwyższy wskaźnik zatrudnienia w trakcie lub w okresie 3 miesięcy po odbyciu szkolenia miało szkolenie z obszaru - Zarządzanie i administrowanie (96% zatrudnionych na 4 714 przeszkolonych)

Wśród popularnych szkoleń skuteczność zatrudnienia niższą niż przeciętną miały szkolenia w zakresie:

- 1) architektura i budownictwo - 64% zatrudnionych na 2 027 przeszkolonych,
- 2) usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy) - 63% zatrudnionych na 12 950 przeszkolonych,
- 3) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów) - 63% zatrudnionych na 2 639 przeszkolonych,
- 4) rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna - 61% zatrudnionych na 1470 przeszkolonych,
- 5) informatyka i wykorzystanie komputerów - 58% zatrudnionych na 1 706 przeszkolonych.

Warto też odnotować, że w zasadzie nie ma obszaru szkolenia, w którym 50% uczestników nie znalazłoby zatrudnienia w trakcie trwania szkolenia lub w okresie 3 miesięcy po jego ukończeniu.

Tabela 18. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbyciu szkoleniu w latach 2013-2017, wg obszaru kształcenia (w %)

Lp.	Obszary zawodowe szkoleń	Procent zatrudnionych w trakcie lub po szkoleniu				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Podstawowe programy ogólne (w tym kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia)	0	0	100	25	nd
2.	Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	68	69	82	87	94
3.	Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	61	82	68	64	72

4.	Sztuka, kultura i rzemiosło artystyczne	31	32	42	43	61
5.	Nauki humanistyczne (bez jęz. obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	53	49	74	91	68
6.	Języki obce	29	40	48	56	54
7.	Dziennikarstwo i informacja naukowo- techniczna	9	88	100	0	80
8.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	30	36	33	35	46
9.	Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	47	50	53	61	61
10.	Zarządzanie i administrowanie	80	89	89	94	96
11.	Prace sekretarskie i biurowe	35	45	40	48	55
12.	Prawo	19	72	95	99	97
13.	Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	17	45	100	100	100
14.	Matematyka i statystyka	100	0	100	0	50
15.	Informatyka i wykorzystanie komputerów	30	35	47	48	58
16.	Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa pojazdów)	42	46	57	58	63
17.	Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	49	56	65	67	62
18.	Architektura i budownictwo	44	49	54	59	64
19.	Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	55	59	67	79	85
20.	Weterynaria	52	55	53	64	83
21.	Opieka zdrowotna	44	67	58	60	68
22.	Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	35	40	45	42	59
23.	Ochrona własności i osób	47	38	54	60	72
24.	Ochrona środowiska	60	78	68	54	58
25.	Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	44	46	61	50	59
26.	Usługi gastronomiczne	37	44	47	40	52

27.	Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	43	40	56	62	65
28.	Usługi krawieckie, obuwnicze	37	51	57	57	62
29.	Usługi stolarskie, szklarskie	36	63	78	50	79
30.	Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	42	43	54	59	63
31.	Pozostałe usługi	48	53	62	61	63
32.	BHP	71	55	78	98	95
33.	Nauka aktywnego poszukiwania pracy	24	28	42	43	74
34.	Inne obszary szkoleń	53	56	62	67	75

7. INSTYTUCJE SZKOLENIOWE REALIZUJĄCE SZKOLENIA DLA BEZROBOTNYCH I POSZUKUJĄCYCH PRACY

W 2017 r. urzędy pracy zleciły realizację szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy 7 648 instytucjom działającym na wolnym rynku usług szkoleniowych. Realizatorów szkoleń było nieznacznie mniej niż w roku 2016 r. – spadek o 200 instytucji (2,5%).

W 2017 r., podobnie jak rok wcześniej, szkolenia kontraktowane przez urzędy pracy realizowane były najczęściej przez osoby fizyczne, stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz osoby prawne, w tym Zakłady Doskonalenia Zawodowego. Do tych instytucji skierowano też najwyższą liczbę bezrobotnych.

Od lat w realizacji szkoleń dla bezrobotnych niewielki udział biorą szkoły średnie i policealne, szkoły wyższe i kolegia oraz placówki naukowe, naukowo-badawcze i ośrodki badawczo-rozwojowe (OBR)

Tabela 19. Instytucje realizujące szkolenia na podstawie kontraktów z urzędami pracy, w latach 2013-2017

L.p.	Rodzaj instytucji szkoleniowej	Liczba instytucji				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem	8 343	8 100	8 849	7 848	7 648
2.	Placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego	266	471	797	766	703
3.	Szkoła średnia lub policealna	21	21	18	19	10
4.	Szkoła wyższa/kolegium	25	40	39	31	21
5.	Placówka naukowa, naukowo- badawcza lub OBR	81	23	29	33	29
6.	Ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego uprawniony do kształcenia młodocianych pracowników	393	521	736	689	661

7.	Stowarzyszenie, fundacja, spółka oraz osoba prawna, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego	949	973	1 194	998	907
8.	Osoba fizyczna	1 514	1 892	2 530	2 269	2 400
9.	Zakład pracy	5	43	29	23	21
10.	Inna forma/brak danych	5 039	4 111	3 477	3 020	2 890

Tabela 20. Liczba uczestników szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy, wg kategorii instytucji szkoleniowych, w latach 2013-2017

Lp.	Rodzaj instytucji szkoleniowej	Liczba uczestników				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Ogółem	84 240	77 524	66 958	52 052	49 241
2.	placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego	3 475	5 240	6 023	5 521	5 057
3.	szkoła średnia lub policealna	110	266	101	72	23
4.	szkoła wyższa/ kolegium	195	152	160	109	47
5.	Placówka naukowa, naukowo- badawcza lub OBR	738	197	131	101	132
6.	ośrodek dokształcania, doskonalenia zawodowego uprawniony do kształcenia młodocianych pracowników	6 726	7 975	7 421	6 009	6 238
7.	stowarzyszenie, fundacja, spółka oraz osoba prawna, w tym Zakład Doskonalenia Zawodowego	13 453	13 551	13 642	9 887	9 332
8.	osoba fizyczna	14 343	14 712	15 646	12 594	12 961
9.	zakład pracy	367	74	70	35	27
10.	inna forma/ brak danych	44 828	35 348	23 764	17 724	15 417

W 2017 r. najczęściej urzędy pracy kierowały osoby bezrobotne na krótkie szkolenia trwające do 30 godzin (37% skierowań). Ponad 25% skierowanych uczestniczyła w szkoleniach dłuższych, w wymiarze 31- 80 godzin, a ponad 22% osób szkoliła się na zajęciach obejmujących 151-300 godzin.

Tabela 21. Liczba uczestników i czas trwania szkoleń dla bezrobotnych i poszukujących pracy, w latach 2013 – 2017

Wyszczególnienie	Liczba uczestników				
	2013	2014	2015	2016	2017
Razem	84 240	77 524	66 958	52 052	49 241
do 30 godzin	11 297	13 344	20 846	16 321	18 027
od 31 godzin do 80 godzin	27 502	23 618	16 959	13 347	12 527
od 81 godzin do 150 godzin	20 268	19 021	12 514	8 970	7 522
od 151 godzin do 300 godzin	22 325	18 902	16 639	13 414	

8. UCZESTNICTWO W STAŻACH I PRZYGOTOWNIU ZAWODOWYM DOROSŁYCH

Liczba osób, które rozpoczęły staż zmniejszyła się w porównaniu do roku 2016 r. (o 7,7%) z 178 973 osób bezrobotnych w 2016 r. do 165 070 osób bezrobotnych w 2017 r., co stanowiło 13,8% średniorocznie zarejestrowanych bezrobotnych. W 2017 r. staż ukończyło ok. 140 tys. bezrobotnych z czego 54,5 tys. stanowiły osoby do 25 r.ż., tj. 35,5% uprawnionych do tej formy aktywizacji z tej grupy wiekowej. Należy zauważyć, że w stosunku do 2016 r. liczba osób, które ukończyły staż zmniejszyła się o 19,3%, jednak udział procentowy młodych osób w stażu w stosunku do liczby uprawnionych jest nieznacznie (o 1,5%) wyższy niż rok wcześniej.

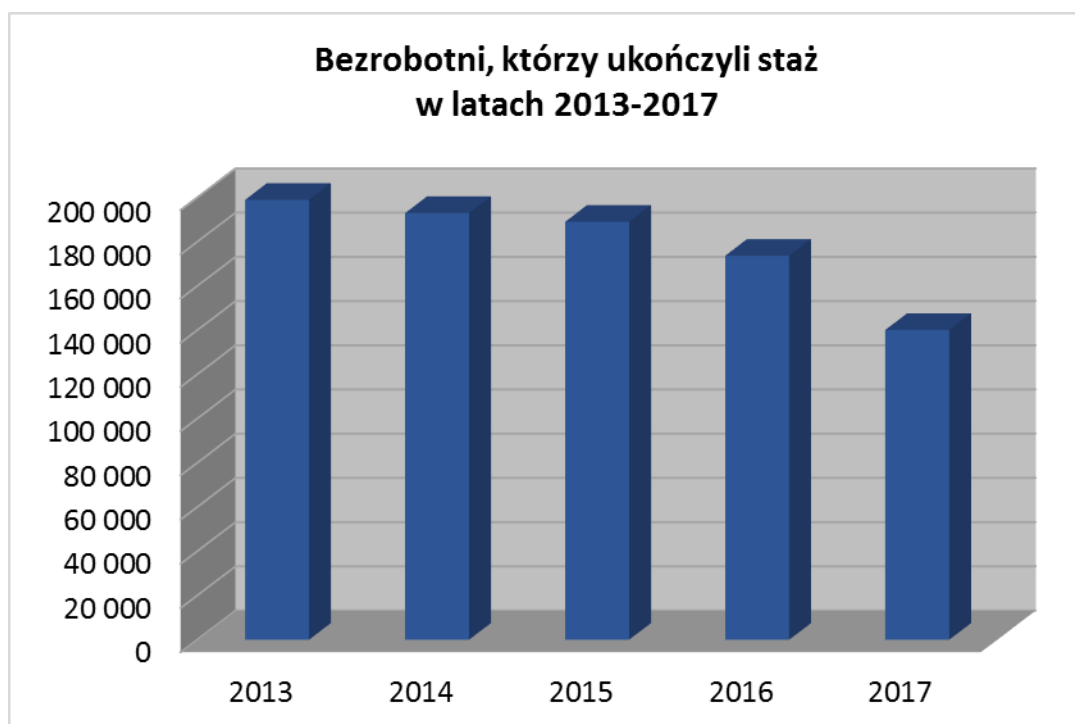
Program pn. program przygotowania zawodowego dorosłych (PZD) rozpoczęło 149 osób. Program zakończyły 173 osoby (w 2016 r. - 246), w tym 140 osób ukończyło praktyczną naukę zawodu, a 33 - przyuczenie do pracy. Zatem w 2017 r. przygotowanie zawodowe dorosłych ukończyło ponad 30% mniej bezrobotnych niż w 2016 r.

Tabela 22. Uczestnicy stażu i przygotowania zawodowego dorosłych, w latach 2013-2017*

L.p.	Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017
1.	Osoby, które rozpoczęły staż	195 799	221 579	214 193	178 973	165 070
2.	Osoby, które ukończyły staż, w tym:	198 987	193 001	189 065	173 688	140 121
3.	Bezrobotni do 25 r.ż.	99 878	100 696	88 754	69 175	54 513
4.	Procent bezrobotnych do 25 r.ż., którzy ukończyli staż w stosunku do zarejestrowanych w tej grupie wiekowej	24%	30%	34%	34%	35,5%

5.	Bezrobotni, którzy rozpoczęli przygotowanie zawodowe dorosłych	427	162	354	242	149
6.	Bezrobotni, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe dorosłych, w tym:	308	285	205	246	173
7.	praktyczną naukę zawodu	163	227	104	158	140
8.	przyuczenie do pracy	145	58	101	88	33

* Liczba uczestników stażu, w tym osób do 25 r.ż. oraz liczba uczestników przygotowania zawodowego dorosłych - na podstawie Załącznika nr 6 do sprawozdania MRPiPS-01 *O rynku pracy*, pozostałe dane na podstawie Załącznika nr 4 do ww. sprawozdania MRPiPS-01.

W 2017 r. najwięcej uczestników ukończyło staż w zakresie:

- 1) prace sekretarskie i biurowe – 29,7 tys. osób;
- 2) sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 12,9 tys. osób;

W 2017 r. osoby bezrobotne najczęściej odbywały staż, w zasadzie w tych samych obszarach zawodowych, co rok wcześniej, choć o 4,1 punktów procentowych zmalał udział uczestników w najbardziej popularnym obszarze – prace sekretarskie i biurowe.

Tabela 23. Liczba bezrobotnych (w tys. osób), którzy ukończyli staż wg popularnych obszarów zawodowych, w latach 2016-2017

Lp.	Obszar zawodowy stażu	2016	2017
1.	Prace sekretarskie i biurowe	33,8	29,7

2.	Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	16,8	12,9
3.	usługi gastronomiczne	6,3	5,0
4.	opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	4,4	3,2
5.	architektura i budownictwo	4,0	3,3

W 2017 r. najwięcej uczestników ukończyło przygotowanie zawodowe dorosłych w zakresie:

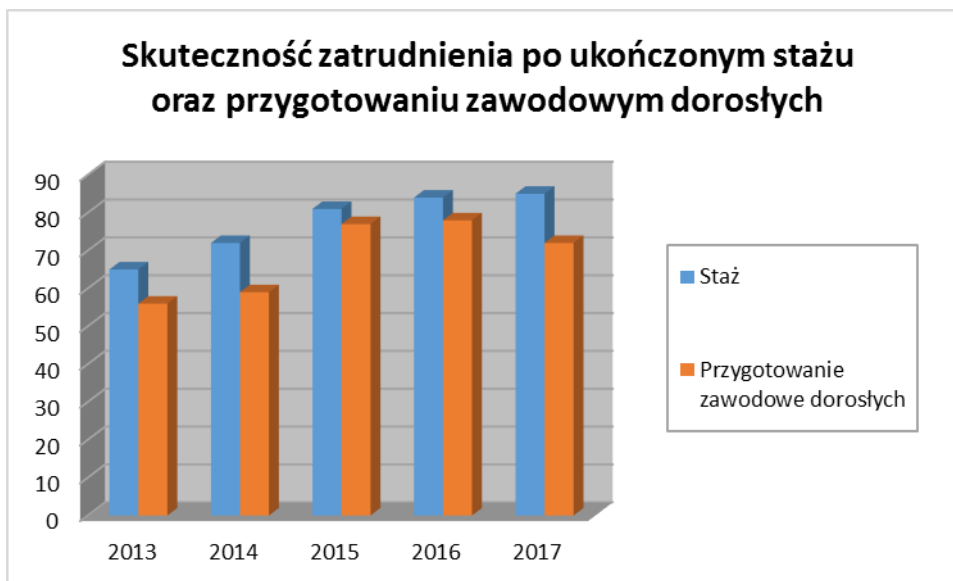
- 1) usługi stolarskie i szklarskie – 20 osób,
- 2) architektura i budownictwo – 20 osób.
- 3) technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów) – 20 osób,
- 4) usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 15 osób,
- 5) usługi gastronomiczne – 9 osób.

Powyższe dane tylko częściowo obrazują kierunek, w jakim kształcili się bezrobotni w ramach przygotowania zawodowego dorosłych, ponieważ ponad połowa uczestników tej formy aktywizacji zawodowej została przypisana do kategorii „inny obszar zawodowy”.

W 2017 r. skuteczność zatrudnienia po odbyciu stażu wynosiła 85%, natomiast skuteczność zatrudnienia po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych - 72%, co oznacza wzrost odpowiednio o 1 punkt procentowy w przypadku stażu oraz spadek o 6 punktów procentowych w przypadku PZD w porównaniu z rokiem poprzednim. Warto odnotować, że skuteczność tych instrumentów wyraźnie poprawia się: w okresie ostatnich 5 lat skuteczność staży wzrosła o 20 punktów procentowych, a przygotowania zawodowego dorosłych o 16 punktów procentowych.

Tabela 24. Wskaźnik zatrudnienia w okresie do 3 miesięcy po odbytym stażu oraz przygotowaniu zawodowym dorosłych, w latach 2013 – 2017 (w %)

L.p.	Forma aktywizacji	Procent zatrudnionych po aktywizacji				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Staż	65	72	81	84	85
3.	Przygotowanie zawodowe dorosłych	56	59	77	78	72

W 2017 r. spośród staży w zawodach popularnych zdecydowanie największą skutecznością zatrudnienia wyróżniły się staże z obszaru:

- 1) Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna - 90%, tj. na 4 050 absolwentów stażu pracę podjęło 3 665 osób,
- 2) Architektura i budownictwo - 90%, tj. na 3 397 absolwentów stażu pracę podjęło 3 050 osób,
- 3) Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów - 90%, tj. na 2 402 absolwentów stażu pracę podjęło 2 172 osób.
- 4) Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat) – 88% tj. na 3 287 absolwentów stażu pracę podjęło 2 887 osób,
- 5) Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami – 87%, tj. na 12 978 absolwentów stażu pracę podjęło 11 320 osób,
- 6) Usługi fryzjerskie, kosmetyczne – 87% tj. na 3 230 absolwentów stażu pracę podjęło 2 813 osób.
- 7) Usługi gastronomiczne – 87%, tj. na 5 079 absolwentów stażu pracę podjęło 4 402 osób.

Praktycznie nie ma obszaru zawodowego, w którym co najmniej połowa absolwentów stażu nie znalazłaby zatrudnienia.

Z kolei, do najbardziej skutecznych staży w obszarach, które nie cieszyły się masową popularnością należy zaliczyć:

- 1) Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny) – 92%, tj. na 790 absolwentów stażu pracę podjęło 724 osób,
- 2) Opieka zdrowotna – 91%, tj. na 2 195 absolwentów stażu pracę podjęło 1 989 osób,

- 3) Usługi stolarskie, szklarskie – 90%, tj. na 984 absolwentów stażu pracę podjęło 884 osób,
- 4) Usługi krawieckie, obuwnicze – 89%, tj. na 663 absolwentów stażu pracę podjęło 591 osób,
- 5) Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja – 88%, tj. na 911 absolwentów stażu pracę podjęło 805 osób.

Należy zauważyć, że w przypadku staży nie występuje tak duża rozbieżność w skuteczności zatrudnienia w odniesieniu do tematyki/ obszaru realizacji programu, jak w przypadku szkoleń.

Tabela 25. Obszary zawodowe, w których bezrobotni zakończyli program stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych w 2017 r. i uzyskali zatrudnienie.

Wyszczególnienie	Absolwenci stażu	Osoby, które podjęły pracę po stażu	% zatrudnionych po stażu	Absolwenci przygotowani zawodowego dorosłych	Osoby, które podjęły pracę po przygotowaniu zawodowym dorosłych
Ogółem osoby uczestniczące w programie	139 190	118 649	85%	173	125
Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	841	740	88%	0	nd
Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	557	474	85%	2	0
Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne (w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia)	247	220	89%	0	nd
Języki obce	49	39	79%	0	nd
Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	162	134	83%	0	nd
Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	12 978	11 320	87 %	3	2
Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	4 050	3 665	90%	0	nd
Zarządzanie i administrowanie	1 910	831	82%	0	nd
Prace sekretarskie i biurowe	29 787	24 107	80%	1	1
Prawo	487	434	89%	0	nd
Nauki o życiu i nauki przyrodnicze (w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka)	171	152	89%	0	nd
Matematyka i statystyka	23	20	87%	0	nd
Informatyka i wykorzystanie komputerów	1 223	1 050	86%	2	1
Technika i handel artykułami technicznymi (w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów)	2 402	2 172	90%	20	13

Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe (w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny)	790	724	92%	1	1
Architektura i budownictwo	3 397	3 050	90%	20	13
Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	880	746	85%	0	nd
Weterynaria	371	341	92%	0	nd
Opieka zdrowotna	2 195	1 989	91%	0	nd
Opieka społeczna (w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat)	3 287	2 887	88%	0	nd
Ochrona własności i osób	47	39	83%	0	nd
Ochrona środowiska	293	251	85%	0	nd
Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	911	805	88%	0	nd
Usługi gastronomiczne	5 079	4 402	87%	9	7
Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	3 230	2 813	87%	15	9
Usługi krawieckie, obuwnicze	663	591	89%	7	5
Usługi stolarskie, szklarskie	984	884	90%	20	15
Usługi transportowe (w tym kursy prawa jazdy)	464	429	92%	0	nd
Pozostałe usługi	7 826	6 765	86%	14	12
Inne obszary zawodowe	54 786	46 575	85%	65	50

W 2017 r. staż z wykorzystaniem bonu stażowego ukończyło 2 012 bezrobotnych w wieku do 30 r.ż. Pracę podjęło w trakcie stażu lub do 3 miesięcy po jego ukończeniu 1 917 posiadaczy bonu (95%).

9.AKTYWIZACJA OSÓB W SZCZEGÓLNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY

W 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, spośród osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w aktywnych formach aktywizacji najczęściej biorą udział osoby młode do 25 r. ż.⁴

Udziału młodzieży, w ogólnej liczbie osób zarejestrowanych w tej grupie wiekowej w szkoleniach wynosi 7,9%; w stażach – 35,5% i oba wskaźniki są najwyższe od 2013 r.

Z kolei, wskaźnik udziału osób niepełnosprawnych jest najmniejszy w okresie ostatnich 5 lat i wynosi 2,1%. Osoby długotrwale bezrobotne, które stanowią ponad połowę ogółu osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy rzadko uczestniczą w aktywnych formach aktywizacji, podobnie jak osoby powyżej 50 r.ż. (odpowiednio 1,8% i 1,5%).

⁴ Aktywne formy aktywizacji to np. szkolenia, staże i przygotowanie zawodowe dorosłych. Występują również pasywne formy aktywizacji są nimi np. zasiłki z tytułu bezrobocia.

Tabela 26. Wskaźnik udziału w aktywnych formach aktywizacji osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w latach 2013 – 2017*

Kategorie uczestników aktywizacji		2013			2014			2015**			2016			2017		
		Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%	Zarejestrowani	Uczestnicy programu	%
Bezrobotni uczestnicy szkoleń	do 25 roku życia	410 332	22 348	5,4	336 011	22 258	6,6	257 859	18 502	7,2	202 794	12 986	6,4	153 392	12 131	7,9
	długotrwale bezrobotni	1 111 480	33 098	2,9	1 114 952	30 927	2,8	953 744	23 229	2,4	804 159	15 549	1,9	658 977	12 118	1,8
	powyżej 50 roku życia	506 562	15 914	3,1	495 319	12 193	2,5	450 676	7 749	1,7	397 595	6 453	1,6	337 107	5 106	1,5
	bez kwalifikacji	646 173	12 280	1,9	597 591	11 501	1,9	510 553	bd	bd	442 159	bd	bd	367 206	bd	bd
	bez doświadczenia zawodowego	524 728	20 981	3,9	469 785	20 103	4,3	384 141	bd	bd	315 460	bd	bd	248 989	bd	bd
	bez wykształcenia średniego	1 200 804	32 648	2,7	1 089 277	29 088	2,7	902 629	bd	bd	769 119	bd	bd	626 580	bd	bd
	niepełnosprawni	113 129	4 378	3,9	111 247	3 992	3,6	101 555	2 660	2,6	87 730	1 998	2,3	73 946	1 566	2,1
Bezrobotni uczestnicy stażu w wieku do 25 r.ż.		410 332	99 878	24,3	336 011	100 696	29,9	257 859	88 754	34,4	202 794	69 175	34,1	153 392	54 513	35,5
Bezrobotni uczestnicy przygotowania zawodowego dorosłych	do 25 roku życia	410 332	142	0,03	336 011	130	0,038	257 859	77	0,03	202 794	101	0,05	153 392	74	0,048
	długotrwale bezrobotni	1 111 480	114	0,01	1 114 952	100	0,009	953 744	71	0,007	804 159	66	0,008	658 977	47	0,007
	powyżej 50 roku życia	506 562	12	0,002	495 319	17	0,003	450 676	9	0,002	397 595	11	0,002	337 107	5	0,001
	bez kwalifikacji	1 200 804	97	0,008	1 089 277	104	0,009	510 553	bd	bd	442 159	bd	bd	367 206	bd	bd
	bez doświadczenia zawodowego	524 728	20 981	3,9	469 785	20 103	4,3	384 141	bd	bd	315 460	bd	bd	248 989	bd	bd
	bez wykształcenia średniego	1 200 804	32 648	2,7	1 089 277	29 088	2,7	902 629	bd	bd	769 119	bd	bd	626 580	bd	bd
	niepełnosprawni	113 129	3	0,003	11 247	4	0,035	101 555	3	0,003	87 730	4	0,004	73 946	2	0,002

*Na podstawie sprawozdań statystycznych MRPiPS *O rynku pracy*, Załącznik nr 6.

**Nowelizacja ustawy *o promocji zatrudnienia (...)* w 2014 r. wprowadziła zmiany kategorii osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, do której należą osoby: bezrobotni do 30 r.ż., bezrobotni długotrwale, bezrobotni powyżej 50 r.ż., bezrobotni korzystający ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 r.ż. lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 r.ż., bezrobotni niepełnosprawni.

10. UCZESTNICTWO W STUDIACH PODYPLOMOWYCH, EGZAMINACH, WYKORZYSTANIE POŻYCZEK SZKOLENIOWYCH

Przewidziane w ustawie *o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* takie formy wsparcia podnoszenia kwalifikacji/ kompetencji, jak finansowanie studiów podyplomowych, egzaminów, pożyczek szkoleniowych i stypendiów na kontynuowanie nauki są w praktyce urzędów pracy stosowane bardzo rzadko.

W 2017 r. spośród ww. form najwięcej osób skorzystało ze sfinansowania **studiów podyplomowych** dofinansowanych z Funduszu Pracy. Rozpoczęło tę formę kształcenia 1 777 osób; oznacza to wzrost o 137 osób, tj. o 8,3% w stosunku do 2016 r.

Ukończyło studia podyplomowe 1 239 osób (o 427 osób, tj. o 25,6% mniej niż rok wcześniej). W większości z tej formy wsparcia korzystały kobiety (ok 82%).

Liczba osób, którym sfinansowano **koszty egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych** wzrosła w porównaniu do roku 2016 r. W porównaniu do danych z 2013 r. zmalała ponad dwukrotnie.

Liczba osób, które otrzymały **stypendium na kontynuowanie nauki**, w porównaniu z 2016 r. zmniejszyła się prawie 4-krotnie. Większość stypendystów stanowiły osoby podejmujące naukę w szkole ponadgimnazjalnej. Prawie 84% stanowiły kobiety.

W praktyce, pojedyncze osoby bezrobotne korzystają z pożyczek szkoleniowych i liczba tych osób zmalała w 2017 r. Jedynie 2 rolników ukończyło szkolenie sfinansowane z Funduszu Pracy w celu podjęcia pracy poza rolnictwem.

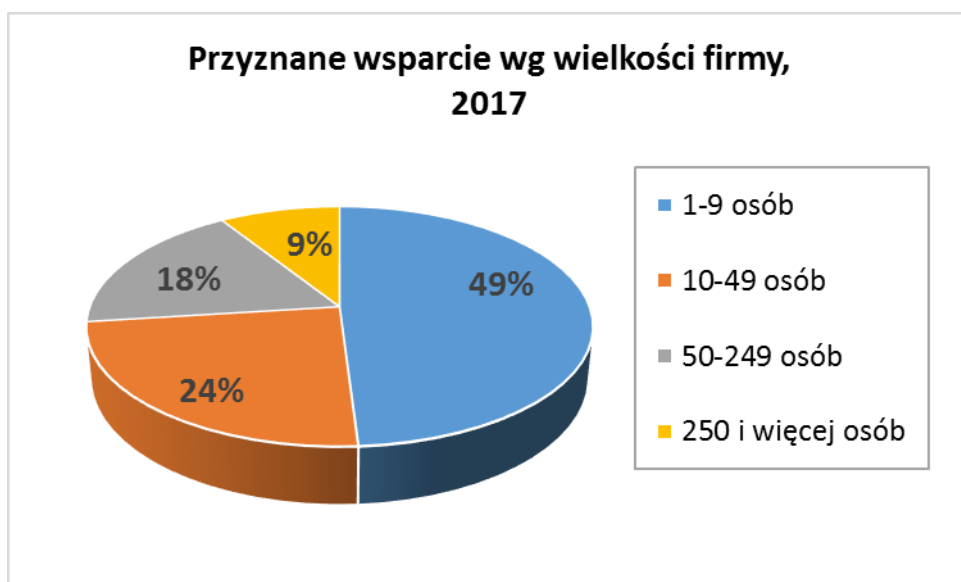
Tabela 27. Finansowanie kosztów egzaminów, pożyczki szkoleniowe, stypendia na kontynuowanie nauki, w latach 2013 – 2017

Lp.	Wsparcie podnoszenia kwalifikacji	Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia				
		2013	2014	2015	2016	2017
1.	Osoby, którym sfinansowano koszty egzaminów lub uzyskania licencji, certyfikatów zawodowych	2 332	1 773	814	762	918
2.	Osoby, które ukończyły szkolenie sfinansowane z pożyczki szkoleniowej	17	19	7	3	2
3.	Osoby, które rozpoczęły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	1 622	1 135	1 827	1 640	1 777
4.	Osoby, które ukończyły studia podyplomowe dofinansowane z Funduszu Pracy	1 113	941	1 180	1 666	1 239
5.	Bezrobotni, którzy otrzymali stypendium na kontynuowanie nauki	684	267	265	214	65
6.	Rolnicy , którzy ukończyli szkolenie sfinansowane z Funduszu Pracy	4	1	0	0	2

11. WYKORZYSTANIE KRAJOWEGO FUNDUSZU SZKOLENIOWEGO (KFS)

W 2017 r. ogółem 27,4 tys. pracodawców (podmiotów) złożyło wniosek o przyznanie środków z KFS, a otrzymało je 18,7 tys., tj. 68% wnioskujących (w 2016 r. - 59% podmiotów wnioskujących uzyskało wsparcie). W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2017 r. wsparcie finansowe uzyskało o 800 podmiotów więcej, jednak, w obliczu zwiększonego zainteresowania, dostępność środków była niższa.

O wsparcie z KFS najczęściej wnioskowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 1-9 osób (14,2 tys. wniosków) i one najliczniej z tych środków skorzystały (9, 1 tys. podmiotów). Im większe przedsiębiorstwo, tym mniej licznie składane były wnioski i pozytywnie rozpatrywane. Jednak, w porównaniu z rokiem 2016 nieco zmalał udział mikro-firm (1-9 osób) korzystających z KFS. Zmalał również udział firm zatrudniających 10-49 osób, natomiast nieznacznie wzrósł udział firm dużych (50-249 osób) i bardzo dużych (powyżej 250 osób).

**Tabela 28. Przyznane wsparcie środkami KFS wg wielkości firmy,
porównanie 2016 r. i 2017 r. (w %)**

L.p.	Wielkość firmy	2016 r.	2017 r.
1.	1-9 osób	51	49
2.	10-49 osób	26	24
3.	50-249 osób	17	18
4.	Powyżej 250 osób	6	9

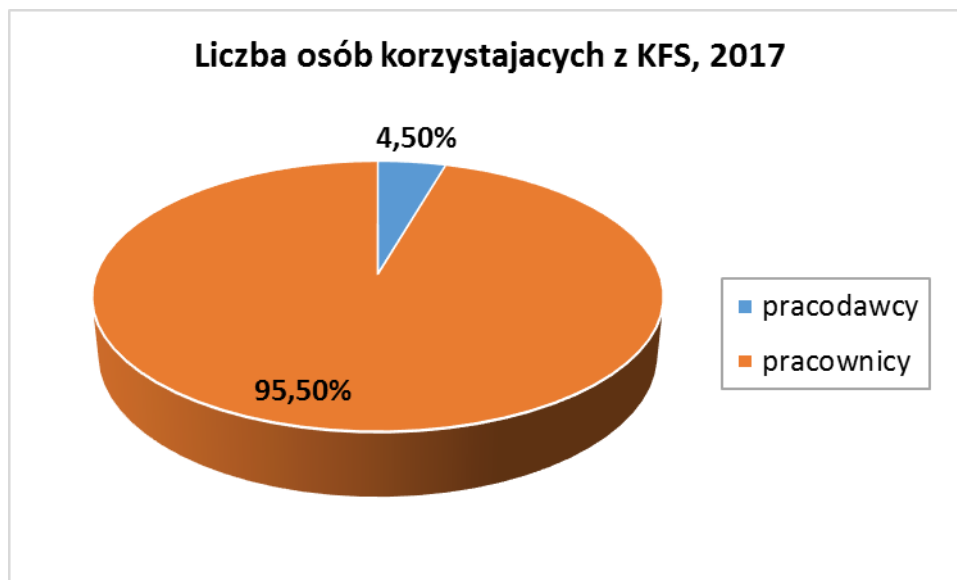
Najczęściej otrzymali środki z KFS pracodawcy (podmioty) branż: *opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (ok. 22%), *przetwórstwo przemysłowe* (19%), *handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (11%).

Na ten wynik wpływ miały także priorytety wydatkowania środków KFS, wśród których w roku 2017 było wsparcie zawodowego kształcenia ustawicznego w sektorach: przetwórstwo przemysłowe, transport i gospodarka magazynowa oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

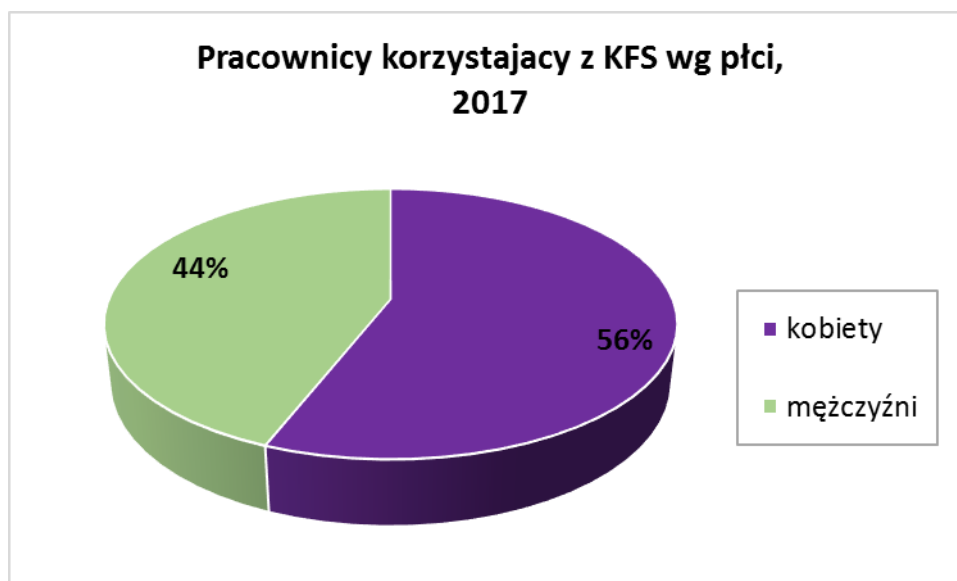
Liczba firm, które otrzymały wsparcie w KFS wg sekcji PKD, 2017

Ze wsparcia KFS skorzystało ponad 110 353 osób, wśród których zdecydowanie dominowali pracownicy – stanowili oni 95,5% beneficjentów (podobnie, jak rok wcześniej).

Nieco więcej kobiet niż mężczyzn skorzystało ze szkoleń finansowanych z KFS (podobnie, jak rok wcześniej).

W 2017 r., tak jak to miało miejsce rok wcześniej, najczęściej skorzystały z dofinansowania kształcenia ustawicznego osoby z wyższym wykształceniem, które stanowiły 45% beneficjentów KFS, a najrzadziej - z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej – 3 415 osób (ok. 3% beneficjentów). W porównaniu z rokiem 2016 nastąpił spadek beneficjentów z grupy najlepiej wykształconych (o 4 punkty procentowe), natomiast zwiększył się udział beneficjentów z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (o 3 punkty procentowe) oraz zasadniczym zawodowym (o 2 punkty procentowe). Osoby

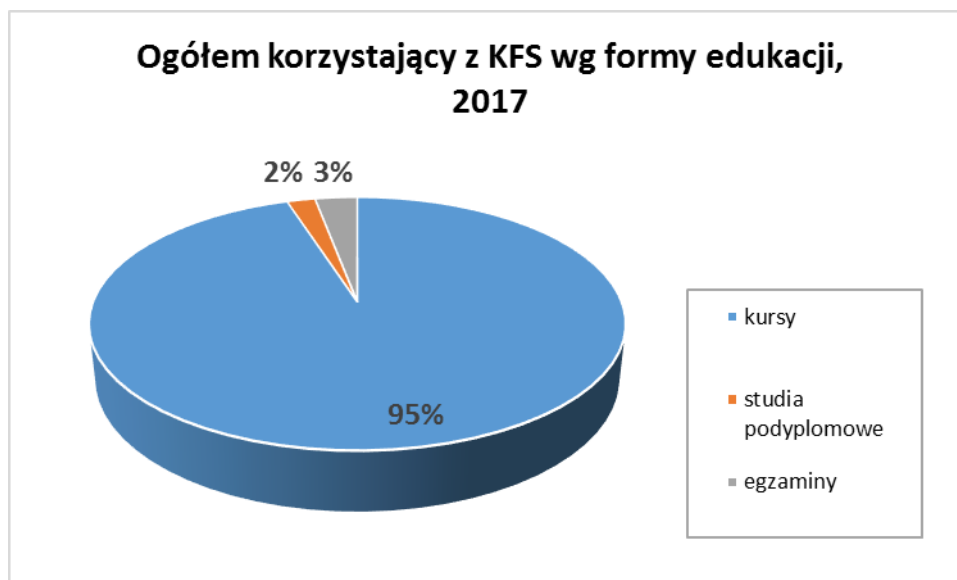

w wykształceniu najniższym oraz średnim ogólnokształcącym korzystają z dofinansowania KFS na podobnym poziomie, jak rok wcześniej.

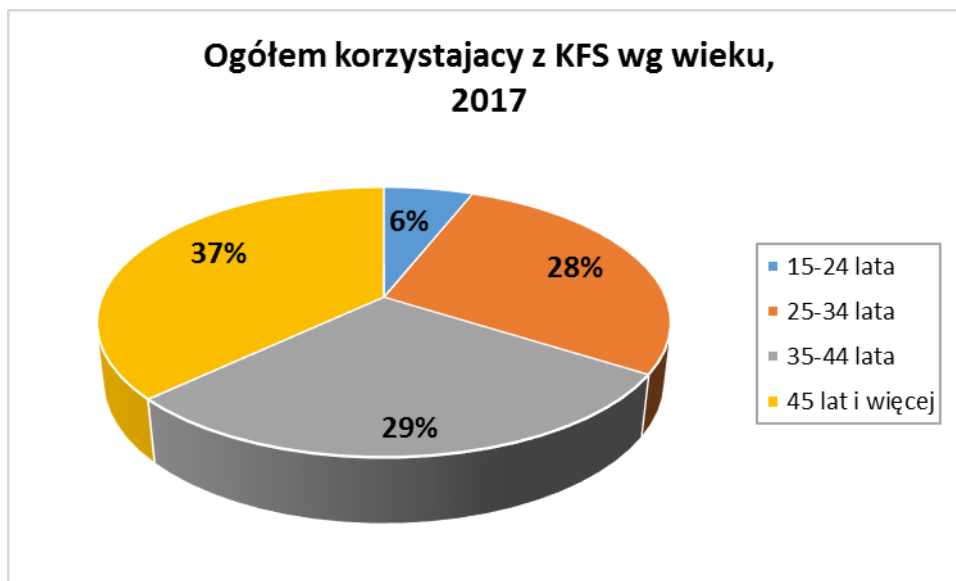

O przyznanie środków na badanie potrzeb szkoleniowych wystąpiły 2 podmioty (w 2016 r. – 3 podmioty).

W 2017 r. zdecydowanie dominowało dofinansowanie szkoleń kursowych (tak jak w 2016 r.): skorzystało z tej formy kształcenia 95% osób objętych wsparciem (o 2 punkty procentowe więcej niż rok wcześniej). Z dofinansowania studiów podyplomowych skorzystało 2% beneficjentów, zaś z opłacenia egzaminów 3% beneficjentów.

W 2017 r. zbadano przedziały wiekowe osób korzystających z działań finansowanych z KFS. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby 45 lat i więcej (37%) oraz 35-44 lat (29%). Stosunkowo dużą grupę stanowiły również osoby w wieku 25-34 (28%). W ramach środków KFS pracodawcy najrzadziej inwestują w osoby młode – 6%.

Generalnie, można obserwować w ciągu ostatnich 4 lat ogromny wzrost zainteresowania środkami KFS na dofinansowanie kształcenia ustawicznego w firmach.

W 2017 r. wydatkowano ze środków KFS na kształcenie ustawiczne ogółem 176 mln zł. Ze wsparcia skorzystało ponad 110 tys. osób. Oznacza to, że przeciętnie na jednego uczestnika kształcenia ustawicznego wydatkowano ok. 1,6 tys. zł, tyle co w 2016 r.